

1 četvrtak, 26.10.2006.
2 [Otvorena sjednica]
3 [Optuženik je ušao u sudnicu]
4 [Svjedok je ušao u sudnicu]
5 ... Početak u 09.01h
6 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prijevod] Molim ustanite.
7 Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju otvara zasjedanje.
8 Izvolite sjesti.
9 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dobro jutro, gospodine. Vi to
10 verovatno već znate, ali ipak moja dužnost je da Vas podsjetim da Vas još uvijek
11 obavezuje svečana izjava koju ste dali na početku svjedočenja u kojoj ste rekli
12 da ćete govoriti istinu, cijelu istinu i ništa osim istine. Da li je to u redu?
13 Hvala Vam.
14 SVJEDOK: MILE DAKIĆ [nastavak]
15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Milovančeviću, možete
16 nastaviti.
17 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala Vam, časni Sude.
18 Dodatno ispituje g. Milovančević: [nastavak]
19 P: Dobro jutro, gospodine svedoče.
20 O: Dobro jutro.
21 P: Odbrana će nastaviti sa Vašim ispitivanjem. Molim Vas samo da vodimo
22 računa o pauzama između mojih pitanja i Vaših odgovora zbog prevodilačke službe.
23 Jučer smo kao poslednju temu razmatrali i Vi ste govorili, postavljana
24 su Vam pitanja, o planu Z-4. Sećate li se toga?
25 O: Sećam se.
26 P: Da li je taj plan Z-4 u januaru 1995. godine uzet u razmatranje od
27 strane rukovodstva Republike Srpske Krajine?
28
29
30

1 O: On je, ovaj, uzet u razmatranje. Ja sad nisam bio u vrhu toga
2 rukovodstva, ali on je razmatran i uslovl... rukovodstvo je uslovalo da će ovaj
3 plan vjerojatno i prihvatiti ukoliko se da garancija da ostaju snage Ujedinjenih
4 nacija na... u Krajini.

5 P: Hvala Vam. U vezi s ovim što ste rekli, da li je u to vreme u januaru
6 1995. godine bilo nekih problema sa misijom UNPROFOR-a u Krajini?

7 O: Koliko se ja sećam Hrvatska je tražila da snage Ujedinjenih nacija
8 napuste ovaj teritorij.

9 P: Hvala Vam. Dovoljno je. Da li je nakon ovakvog stava rukovodstva
10 Republike Srpske Krajine došlo do produženja mandata UNPROFOR-a u toku 1995.
11 godine?

12 O: Pa jest, došlo je. Došlo je do -

13 P: Hvala. Da li se sećate, da li znate da li je to bilo u martu 1995.?

14 O: Ne sećam se tačno datuma, ja ovaj -

15 P: Hvala Vam. Dovoljno je.

16 Da li nam možete reći da li je nakon produžetka mandata UNPROFOR-a plan
17 Z-4 pre operacije Bljesak ponovo ponuđen rukovodstvu Republike Srpske Krajine?

18 O: Pa, ja se sećam da je ponuđen rukovodstvu i da je, ovaj, bila
19 sjednica u Kninu, jedna sjednica skupštine koja je trebala razmatrati plan Z-4,
20 ali do razmatranja nije došlo.

21 P: Je l' govorite o situaciji pre produženja mandata ili nakon
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 produženja mandata?

2 O: Ja se tačno ne mogu sada sjetiti, ovaj, toga.

3 P: Hvala. Govorili ste o tome da je 1. maja, dakle potvrdili ste da je
4 mandat UNPROFOR-a produžen u martu 1995., ali govorili ste o tome da je 1. maja
5 počela hrvatska napadna operacija na zaštićenu zonu u zapadnoj Slavoniji.

6 O: Jeste.

7 P: Da li Vam je poznato da li je neko zbog tog napada na zaštićenu zonu
8 odgovarao?

9 O: Za sada nije mi poznato da je bilo ko odgovarao za napad ili za
10 zločine koji su učinjeni na tom području.

11 P: Kakav je, kakvo je Vaše saznanje, da li je gospodin Martić počinio
12 neke zločine u vreme te operacije u zapadnoj Slavoniji Hrvatske vojske i
13 policije?

14 O: Ja ne znam, Martić lično nikada nije. Ja sam dobro poznavao Milana
15 Martića i nikada lično nije zabilježeno bilo gdje da je on izvršio kakav zločin.
16 Martić je bio jedan junak narodni. I, ovaj, junaci ne ubijaju civile,
17 zarobljenike i tako dalje. To rade oni drugi.

18 P: Je li se ovde gospodin Martić tereti da je ubijao civile u Zagrebu?

19 O: Ja mogu da kao naučnik i kao -

20 G. BLACK: [simultani prijevod] Prigovor, časni Sude.

21 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Black, izvolite.

22 G. BLACK: [simultani prijevod] Mislim da ovo ne proističe iz unakrsnog

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ispitivanja, mislim da ja nisam postavljano pitanja o granatiranju Zagreba.

2 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Milovančević.

3 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala. Kolega je u upravu.

4 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala, gospodine Milovančević.

5 G. MILOVANČEVIĆ:

6 P: Jučer ste u jednom od Vaših odgovora govorili o Vašem utisku da su
7 gospodin Tuđman i gospodin Milošević dogovarali podelu Bosne. Sećate li se toga?

8 O: Sećam se.

9 P: Da li ste Vi lično prisustvovali razgovorima gospodina Miloševića i
10 gospodina Tuđmana u bilo kojoj prilici?

11 O: Nisam nikada, samo sam saznavao o tome.

12 P: Hvala. Hvala.

13 Da li ste videli neki dokument koji bi potvrdio Vaš utisak da je bilo
14 dogovora o podjeli Bosne između njih dvojice?

15 O: O tome samo pišu hrvatski, ovaj, razni autori da je bilo dogovora, da
16 su pregovarali o podjeli Bosne.

17 P: Hvala Vam. Hvala.

18 Dakle, da li ste Vi na osnovu pisanja hrvatskih autora izneli Vaš utisak
19 da je bilo takvih dogovora između Miloševića i Tuđmana?

20 O: Da. Da. Iz mog ličnog osećaja.

21 P: Hvala Vam. Juče ste govorili o izjavi koju je gospodin Mesić dao u
22 Saboru kada se kao predsednik Predsedništva Jugoslavije iz Beograda vratio u

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Zagreb. Sećate li se toga?
2 O: Da.
3 G. MILOVANČEVIĆ: Molio bih da na monitoru, odnosno da u našem sistemu
4 pokažemo video prikaz te izjave.
5 [Gleda se videosnimka]
6 G. MILOVANČEVIĆ: Samo jedan trenutak, molim Vas. Prikazujemo vrlo
7 kratku, kratak segment iz te izjave tako da ona vrlo brzo prođe na filmu.
8 [Gleda se videosnimka]
9 G. MILOVANČEVIĆ:
10 P: Jeste čuli Vi...
11 O: Jesam.
12 P: ...ovu izjavu gospodina Mesića? Šta je on doslovno rekao, možete li
13 sad ponoviti ovu rečenicu koju smo čuli?
14 O: "Mislim da sam obavio zadatak. Jugoslavije više nema."
15 P: To je doslovno ovo što je sad rekao gospodin Mesić. Je l' tako?
16 O: Da. Jest, jest, jest.
17 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, ja sam možda u redosledu stvari pogrešio,
18 odnosno propustio sam da Sudskom veću dostavim tekst ove rečenice. Mi imamo
19 tekst te rečenice na engleskom. Oprostite. Ako je potrebno, možemo ovaj film
20 pustiti ponovo. Molim Vas da ovo podelite kolegi tužiocu i članovima Veća.
21 Izvinjavam se zbog ovog propusta.
22 SUTKINJA NOSWORTHY: /prijevod engleskog transkripta: "Da. Molim Vas."/

23
24
25
26
27
28
29
30

1 [Gleda se videosnimka]

2 G. MILOVANČEVIĆ:

3 P: Dakle, gospodin Mesić kao predsjednik Predsedništva Jugoslavije se

4 obraća u ovom trenutku i kaže: "Mislim da sam obavio zadatak. Jugoslavije više

5 nema. Hvala Vam lijepa." To smo čuli na ovom filmu. Je l' tako?

6 O: Jesmo.

7 P: Dakle, zakleti predsjednik Jugoslavije govori da je izvršio svoj

8 zadatak i da Jugoslavije više nema. To je bio njegov zadatak, da Jugoslavije

9 nema?

10 O: Da. Apsolutno. Iz ovoga proizlazi da je on imao zadatak od Hrvatske

11 da -

12 G. BLACK: [simultani prijevod] Prigovor, časni Sude. Ovo je sugestivno

13 pitanje.

14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Bilo je nekoliko sugestivnih pitanja.

15 Gospodine Milovančević, šta kažete na ovaj prigovor?

16 G. MILOVANČEVIĆ: Prihvatam ga, časni Sude. Postavit ću pitanje na jedan

17 sasvim drugi način.

18 Juče Vam je...

19 Oprostite, da li treba da sačekam odluku Veća? Ja sam povuko pitanje,

20 jeste bilo sugestivno.

21 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ne morate čekati na odluku. Vi ste

22 povukli pitanje, možete nastaviti. Ali hoću da shvatite da preformulacija ne

23

24

25

26

27

28

29

30

1 pomaže, jer Vi ste mu već dali odgovor.

2 Nastavite sada.

3 G. MILOVANČEVIĆ: Dovoljno smo se bavili ovom temom. Hvala Vam, časni
4 Sude. Predložiti ću samo da se ovaj video zapis uvede kao dokument Odbrane.

5 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] A što se tiče prevoda?

6 G. MILOVANČEVIĆ: Tekst prevoda, oprostite.

7 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] U redu. Video insert i prevod se
8 usvajaju u spis. Molim da im se odredi broj.

9 TAJNIK: [simultani prijevod] Časni Sude, to će biti dokazni predmet 988.

10 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam.

11 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, u ovom trenutku ja sam završio sa mojim
12 dopunskim ispitivanjem. S obzirom na odluku Sudskog veća dopuštate li da
13 postavim nekoliko pitanja prisutnom svedoku o tri teme koje smo najavili za
14 glavno ispitivanje.

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Niste vidjeli odluku, gospodine
16 Milovančeviću?

17 G. MILOVANČEVIĆ: Ja sam ju razumeo ovako kako sam postavio pitanje.
18 Nisam mislio da bilo šta prejudiciram ili pokrećem kao pitanje.

19 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hoću da znam da li ste vidjeli
20 odluku? Ona je jučer podnesena.

21 G. MILOVANČEVIĆ: Da, da. Da, da.

22 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dakle jeste. Sada možete nastaviti.

23 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Postavit ću Vam nekoliko pitanja vezana za tri teme. Prva tema je
2 Vaši razgovori sa gospodinom Tuđmanom. Možete li nam reći kada ste se, gospodine
3 Dakiću, sretali u kom povodu početkom 1990. godine sa gospodinom Tuđmanom?

4 O: Mi smo imali, ovako, dosta redovite sastanke predsjednika stranaka iz
5 Hrvatske i nalazili smo se u Banskim dvorima obično i razgovarali smo o tekućim
6 problemima. I sećam se jednom da je baš Tuđman sjedio ovako nasuprot mene i da
7 sam mu rekao, obzirom da sam ga poznao od ranije, rekao sam: "Franjo, nije u
8 redu što podlogu za svoju izbornu kampanju, u podlogu stavljaš Nezavisnu državu
9 Hrvatsku, ustaški pokret." A on je onda pred svima ovako rekao: "Mile, ja ću
10 poslije izbora biti sasvim drugi i više to neću spominjati." Međutim, poslije
11 izbora je ista praksa nastavljena.

12 P: Hvala Vam. Rekli ste, on je na Vašu sugestiju odgovorio tako kako ste
13 opisali pred drugima. Ko su bili ti drugi koji su... pred kojima Vam je to
14 izgovorio?

15 O: Pa, bili su... Ja se više i ne sjećam tih. To je... poslije se sve
16 menjalo. Bili su uvijek... desetak ljudi je bilo iz raznih stranaka Hrvatske.

17 Ja sam... zaboravio sam reći da sam rekao: "Nemoj tako," jer bili smo mi
18 prisni i prije i tako, "bit će krvi do koljena ako se nastavi ovako. Srbi ne
19 mogu prihvatiti ustaški pokret u nijednoj varijanti."

20 P: Dakle, da li sam Vas dobro razumeo, ti drugi koji su bili prisutni -
21 to su bili predstavnici nekih drugih stranaka...

22 O: Stranaka. Da. Da.

23 P: ...ne HDZ-a.

24 O: Ne, ne. Drugih, drugih, drugih.

25 P: Hvala Vam.

26 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ne shvatam pitanje.

27

28

29

30

1 Kad kažete, dakle: "To su bili predstavnici drugih stranaka," o kome se
2 govori, gospodine Milovančeviću? Dakle, ljudi u čijem prisustvu je on govorio? U
3 redu. U redu.

4 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude.

5 P: Nakon pobjede HDZ-a na prvim višestranačkim izborima koji se
6 okončavaju u maju 1990. godine kada je HDZ osvojio vlast, da li nam možete reći
7 do kakve je zakonodavne aktivnosti na teritoriji Republike Hrvatske dolazi? Da
8 li znate nešto o tome.

9 O: U...uglavnom...uglavnom najviše su se vodile rasprave o Ustavu
10 Republike Hrvat... ovaj, Hrvatske. I tu u svim opštinama na... u Hrvatskoj
11 vođene su rasprave. Mi isto to...

12 P: Hvala Vam. Dovoljno je, oprostite.

13 Da li je nova hrvatska Vlada u okviru svog posla donosila nove propise,
14 nove zakone Hrvatske? I da li se sećate nekih zakona koji su doneti nakon pobjede
15 HDZ-a?

16 O: Pa evo, ja sad trenutno, ja ne znam, ne bih se mogao sjetiti koji je
17 propis, ali sve je bilo u znaku novoga ustava i novi zakoni su uglavnom - to su
18 bili više neki propisi ako su doneseni jer sve je čekalo novi... čekao se novi
19 ustav hrvatski.

20 P: Hvala Vam. Da li Vam znači nešto pominjanje Zakona o blagdanima i
21 neradnim danima u Republici Hrvatskoj?

22 O: Svakako. Svakako to znam da je donesen Zakon o blagdanima u kojem se
23 osjeća diskriminacija između katolika i pravoslavaca oko slavljenja Božića, oko
24 slavljenja Velike Go... Velike Gospe, oko... Kad se slavi Božić onda Hrvati su
25 imali blag..., ovaj, blagovanje. Čini mi se dva dana da su imali, ovaj.

26 Ako su pravoslavci trebali da slave oni su se morali najaviti unapred da
27
28
29
30

1 će ga slaviti i time reći šta su pa su se onda ljudi bojali toga pa nisu ni išli
2 na slavljenje tog blagdana. Isto tako Velika Gospa, ovaj, praznovala se dan
3 jedan, pravoslavna Velika Gospa nije i tako dalje. Bilo je tu niz nepravdi.

4 P: Hvala. Da li je katolički Božić bio državni praznik?

5 O: Da.

6 P: Da li je srpski Božić bio državni praznik?

7 O: Nije.

8 P: Hvala. Molio bih poslužitelja da Sudskom veću i kolegi tužiocu podeli
9 primerak Zakona o blagdanima i neradnim danima Republici Hrvatskoj. Hvala.

10 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Da li imate još jedan primjerak za
11 prevodioce?

12 G. MILOVANČEVIĆ: Da, časni Sude. Imam... Kratak je propis pa ćemo se
13 vrlo kratko baviti njime. Čak nećemo citirati propis uopšte.

14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ali da li imate za njih primjerak?

15 G. MILOVANČEVIĆ: /prijevod engleskog transkripta: "Da, da."/

16 Ne znam. Gospodinu, oprostite molim Vas, ostane jedan primerak.

17 P: Pred Vama se nalazi tekst Zakona o blagdanima koji smo pominjali. Da
18 li je to zakon o kome ste govorili malo pre, gospodine Dakić?

19 O: To je taj, jeste, to je taj zakon.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala Vam. Časni Sude, predlažem da se tekst ovoga
2 Zakona uvede kao dokaz Odbrane.

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se usvaja u spis. Molim da
4 mu se dodeli broj dokaznog predmeta.

5 TAJNIK: [simultani prijevod] Časni Sude, ovo će postati dokazni predmet
6 989.

7 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam.

8 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Oprostite, gospodine Milovančević.
9 Da li će prevod biti dovršen ili imate namjeru da to bude samo ovakav fragment?

10 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, mi smo preveli samo one odredbe Zakona koje
11 regulišu ovo pitanje praznika pošto je to zakon upravo o praznicima, o verskim
12 praznicima i samo smo te odredbe Zakona preveli. One su nam bile relevantne.

13 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Koji članak?

14 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] U nastavku ovoga što je pitao
15 sudija Hoepfel, šta bi trebalo da bude odlomak u vezi sa relevantnim pitanjem?

16 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, svedok je govorio o onim odredbama u Zakonu
17 koje regulišu državne praznike. Dakle, koji su datumi državi praznici. Iz tih
18 datuma se vidi tačno pobrojane... pobrojani datumi verski i drugi koji su na
19 području Republike Hrvatske državni praznici. A svedok je dao svoje viđenje i
20 svoj komentar tog Zakona.

21 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Dakle, treba da izdvojim i da
22 zaključim da su sada praznici ograničeniji i da su više pratili i odgovarali

23
24
25
26
27
28
29
30

1 katoličkoj vjeri nego pravoslavnoj.

2 G. MILOVANČEVIĆ: Upravo je o tome govorio svedok, časni Sude. Samo u tom
3 smislu smo mi i predali ove datume i ove članove Zakona. Dakle, izričito se
4 pobrajaju u Zakonu katolički praznici, dok za sve druge potrebno je
5 prijavljivanje ili nisu navedeni uopšte kao praznik. Vi ste, ako...

6 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Nije li da Vi sada svedočite,
7 gospodin Milovančeviću i da nam dajete dodatne informacije?

8 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude...

9 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Ja sam htjela da kažem da bi
10 trebalo da postignete, kako bi sve bilo kompletno, da svjedok govori o toj
11 situaciji - odnosno sadržaju dokumenta.

12 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] A ja sam na to mislio, u pitanju
13 koje sam postavio na koje još nisam dobio odgovor, na koji članak mislite?

14 G. MILOVANČEVIĆ: Ako dopuštate, časni Sude, da postavim konkretna
15 pitanja svedoku vezano za ovu temu?

16 P: Gospodine svedoče, Vi pred sobom imate tekst ovog Zakona. Vidite li
17 ga?

18 O: Vidim ga.

19 P: Govorili ste o odredbi Zakona koja je vezana za katolički Božić. Da
20 li u Zakonu piše koliko se dana slavi taj Božić?

21 O: Da. On je državni blagdan i slavi se dva dana.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

- 1 P: Možete li nam reći u kojem članu Zakona to piše?
- 2 O: Božićni bladani... 46... Zakona o radnim odno... Zakon o Božićnim
3 blada... Božićnom blagdanu, to je član 4.
- 4 P: Kada ste rekli da Srbi Božić slave jedan dan, na koju ste odredbu
5 mislili?
- 6 O: Na 7. januar, trebalo je biti, ovaj, da... dakle, a to nije proglašen
7 državnim praznikom.
- 8 P: Činjenica da srpski Božić, pravoslavni Božić, nije proglašen državnim
9 praznikom do kakve je posljedice vodila u odnosu na Srbe? Šta je, da li su oni
10 mogli da slave taj praznik?
- 11 O: Mogli su slaviti ali samo da se radnici koji su radili morali su
12 prijaviti se da toga dana neće doć na posao. Tako se moglo slaviti. Inače, to
13 kažem izbjegavali su ljudi da se ne identificiraju. Ovdje se očito vidi
14 diskriminacija, mislim vjerska diskriminacija u Hrvatskoj.
- 15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Milovančević, prije nego
16 što zaboravim. Svjedok je sada govorio o stranici 12 redak 24, a to je članak 4
17 koji očito nije preveden u Vašem dokaznom predmetu i morat ćemo da dođemo do
18 prevoda. Je li tako?
- 19 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, uz Vaše dopuštenje mi ćemo prevesti onda
20 taj ostatak teksta pa ćemo ga dostaviti naknadno.
- 21 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam, gospodine Milovančević.
- 22 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala Vama, časni Sude.
- 23 P: Pominjali ste Veliku Gospu. Da li je ona bila predviđena kao praznik
24 za hrvatsko stanovništvo?
- 25 O: Ne. /u engleskom transkriptu: "Da."/ Ona pada 28.08. ali ovdje nije
26
27
28
29
30

1 naznačena u Zakonu.

2 P: Govorite li o prazniku koji praznuju Srbi ili Hrvati?

3 O: Govorim o prazniku kojeg praznuju pravoslavni Srbi.

4 P: Da li ovaj Zakon predviđa kao praznik, kao verski praznik Veliku
5 Gospu za stanovništvo hrvatske nacionalnosti i katoličke veroispovesti?

6 O: Da. Predviđa, evo naveden je u Zakonu. Za pravoslavne...pravoslavce
7 nije naveden.

8 P: Koja je to tačka Zakona? Hoćete nam reći samo, molim Vas, u tom
9 tekstu koji imate pred sobom.

10 O: Zakon o...

11 P: Dakle, mislim na tu prvu stranu Zakona. Da li je u toj listi praznika
12 navedena Velika Gospa?

13 O: Da. Jeste. Jes, navedena je Velika Gospa 15. kolovoza. Ona ne menja
14 datum mislim. Uvijek je istoga datuma.

15 P: To sam Vas pitao. Hvala Vam lepa.

16 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, predlažem da se ovaj dokument uvede kao
17 dokaz Odbrane uz obavezu da dostavimo prevod teksta kompletnog Zakona.

18 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala, gospodine Milovančević. Na
19 engleskom prevodu kako ga sada vidimo pred sobom, molim Vas prevedite reči nakon
20 15. avgusta jer ih ne razumem. A te reči su potpuno iste kao i u verziji na
21 B/H/S-u. Da li možete da nam date englesku verziju značenja tih reči?

22 G. MILOVANČEVIĆ: Ja samo moram uzeti moj primerak od svedoka. Dao sam
23
24
25
26
27
28
29
30

1 gospodinu svedoku moj primerak teksta. Ako dopuštate da se poslužim da bismo
2 rešili tehnički problem.

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ako pogledate englesku verziju
4 shvatate da su reči od 15. avgusta potpuno iste kao na B/H/S-u. Nisu bile
5 prevedene, pa Vas molim da ih prevedete - naročito zato što smo se time bavili
6 kao dokazom u toku iskaza.

7 [Suci vijećaju]

8 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Jeste li završili sa ispitivanjem,
9 gospodine Milovančević.

10 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, samo sam se kratko konsultovao sa kolegama.
11 Što se tiče ove oznake u članu 1, časni Sude, 15. avgust, Velika Gospa, ove reči
12 Velika Gospa jednostavno je neprevodivo. To je verski praznik koji nosi ime
13 jednog sveca.

14 Tačnije radi se o majci... ako dopuštate da pitam svedoka.

15 P: 15. avgust ili Velika Gospa, koga obeležava...

16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ne, izvinite, gospodine Milovančević.
17 Izgleda da ne razumete šta mene interesuje. Mi smo od ovog svedoka čuli tokom
18 njegovog iskaza o ovom datumu i rečeno nam je u toku iskaza, odnosno, prevodioci
19 su nam rekli na šta se to odnosi. U redu? Ono što Vam ja sada kažem je: pošto
20 ste već uzeli na sebe da ćete prevesti preostali deo ovog Zakona na engleski,
21 kada dođete do ovog mesta 15. avgust, molim Vas da se imate u vidu da treba da

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 prevedete i taj deo jer on u engleskom prevodu za sada nije preveden. Samo to
2 sam hteo.

3 G. MILOVANČEVIĆ: Potpuno sam... Časni Sude, razumeo sam Vas tek sada.
4 Oprostite. Hvala Vam, nisam, nisam shvatio sasvim.

5 G. BLACK: [simultani prijevod] Ja se izvinjavam zbog prekida, časni
6 Sude, međutim ovaj postupak sa prevođenjem preostalog dela na engleski kasnije,
7 moram reći, nije baš sasvim prihvatljiv za tužioca jer ja o tome nisam vršio
8 unakrsno ispitivanje. Ja nemam problema sa tim da onaj deo na koji se odnosi uđe
9 u dokazni spis, međutim vidim da ovde ima, nažalost ne mogu to pročitati jer ne
10 razumem taj jezik, ali vidim da ima i drugih praznika. Međutim, ja sam mogao da
11 vršim ispitivanje samo o onim delovima koji su već prevedeni na engleski.

12 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Pa treba još reći da taj članak nije
13 potpuno preveden, je li tako, odnosno član 1 nije potpuno preveden?

14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Black, nije li trebalo da
15 Vi odmah reagujete, već kod prvog pominjanja člana 4, jer kada sam ja pominjao
16 član 4 i zatražio da se prevede - tu je bilo nekoliko redaka koji nisu
17 pominjani, na koje se nije pozivalo i sad pokušavam da nađem gde ste Vi to prvi
18 put pomenuli.

19 Dakle, ako nam ne kažete da bi ukoliko Vam gospodin Milovančević sada da
20 prevod, da biste Vi mogli da tada izvršite unakrsno ispitivanje, a da se kasnije
21 može pozabaviti drugim?

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 G. BLACK: [simultani prijevod] Časni Sude, i ja pokušavam da to pronađem
2 u transkriptu, međutim u vreme kada je to ponuđeno u spis, to je 10. stranica od
3 21. do 21. /u engleskom transkriptu: "25."/ retka, koliko ja vidim tu se nije ni
4 pominjao 4. član, tako da ja u tom trenutku nisam stavio prigovor.

5 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da. A tada je Sudsko veće imalo
6 pitanja radi razjašnjenja, pa je došao prigovor od strane Sudskog veća da svedok
7 to treba da objasni, a ne on, a kada je zatraženo da se objasni došlo je do
8 pomene člana 4.

9 G. BLACK: [simultani prijevod] Pa, ja nisam stavio prigovor na pitanja
10 časnog Veća o tome.

11 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da, međutim Vi sada stavljate na
12 prigovor na to da je on se pozvao na deo zakona koji nije preveden.

13 G. BLACK: [simultani prijevod] Pa, možda je to trebalo da učinim.

14 PREVODITELJ: Predsedavajući sudija nije uključio mikrofoni.

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dakle, šta sad uraditi u ovoj fazi?
16 Zar nije, u stvari, pravo rešenje da se Vama da prevod bar člana 4, kako biste
17 mogli da izvršite unakrsno ispitivanje po njemu, onda možemo ostatak zakona da
18 dobijemo kasnije?

19 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Pa, ja bih voleo u stvari da imam
20 prevod i više teksta, a ne samo članak 4. Dakle, bilo je pitanje o kom se članu
21 radi, a onda je bilo nekih dodatnih pitanja koja je postavila sutkinja Nosworthy
22 na koja ste možda zaboravili da odgovorite. Međutim, pošto član 1 nije potpun
23 već imamo samo prvi pasus u prevodu bit će nam potrebno da imamo ceo taj tekst,

24

25

26

27

28

29

30

1 odnosno prevod, kako bismo potpuno razumeli taj zakon - i to sada.

2 G. MILOVANČEVIĆ: Oprostite, imam jedan predlog Sudskom veću da bi se ova
3 stvar razjasnila u potpunosti.

4 Pošto ovaj Zakon o blagdanima koji je pred Vama ima samo pet članova,
5 poslednji član 5 govori o datumu kada Zakon stupa na snagu, a oni prethodni, 2.,
6 3. i 4. član su vrlo kratki, ja bih predložio Sudskom veću da dopusti da svedok
7 pročita ta tri člana. Oni se sad nalaze ovde pred nama u tekstu na B/H/S-u. Mi
8 ćemo naknadno dostaviti prevod tog teksta na engleski. Dakle, vrlo su kratki
9 članovi i mislim da će onda situacija biti jasnija, da ne bude zabune u vezi sa
10 prevodom samo ovog člana broj 1.

11 Mi smo smatrali ove članove 2, 3 i 4 kao tehničke članove koji su vezani
12 uz prvi. Ali da to ne bi bilo moje svedočenje i tumačenje, neka svedok pročita
13 pa ćete Vi steći predstavu o samom tekstu Zakona. Uz izvinjenje što smo
14 zaista... mogli smo da prevedemo ovaj ceo tekst, ali smo žurili pa smo samo član
15 1 preveli.

16 Dakle, predlog bi bio da svedok pročita ova četiri člana Zakona.

17 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Milovančeviću, meni
18 predstavlja problem način na koji Vi izvodite Odbranu. Dakle, ovaj članak,
19 članak 1 za koji ste Vi znali da ćete se time pozabaviti - nije u potpunosti
20 preveden. Zbog čega pasus nakon datuma 25. i 26. decembar nije preveden na
21 engleski? Bar to je trebalo da bude prevedeno. Tu stoje neke reči na B/H/S-u

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 nakon datuma 25., 26. - međutim u engleskoj verziji ne vidimo ništa.

2 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, ako dopuštate da svedok pročita član 1 i
3 ova tri člana preostala možda ćete dobiti...

4 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ne, ne. Vi ne odgovarate na moje
5 pitanje, odnosno ono što sam ja izneo kao poentu. Moje pitanje je: zbog čega
6 niste preveli ovaj deo nakon reči 25. i 26. decembar. Znali ste da ćete
7 koristiti član 1, a te reči spadaju, odnosno jesu deo člana 1 i tu se radi samo
8 o dva retka.

9 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, to je tehnički propust u prevođenju pri
10 čemu se radi o tekstu vezanom za član 1 koji govori kako se ti praznici
11 realizuju. Mi ćemo to prevesti.

12 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Molim Vas da nam ovde ne govorite
13 sada Vi kao svedok. Recite nam, rekli ste da ste prevideli to i to je već
14 odgovor.

15 G. MILOVANČEVIĆ: /nečujno/ ... zašto to nismo učinili, časni Sude, ne
16 svedočim. Tekst je...

17 Ja bih predložio da svedok pročita ova četiri člana. Da ih pročita
18 kompletna, a mi ćemo engleski prevod sva četiri člana, odnosno svih pet - i ovaj
19 posljednji - dostaviti Sudu u najkraćem mogućem vremenu uz izvinjenje što to
20 nismo odmah učinili.

21 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] U redu. Nastavite, gospodine
22 Milovančević. Imajte u vidu da ćemo u četvrt, na četvrt sata da završimo sa
23 Vašim ispitivanjem glavnim. To je 30 minuta za tri teme.

24 G. MILOVANČEVIĆ: Imam to u vidu. Hvala Vam, časni Sude.

25 SVJEDOK: Čitam čitav ukaz?
26
27
28
29
30

1 G. MILOVANČEVIĆ:

2 P: Čitajte član 1 teksta zakona.

3 O: Član 1 teksta: "Blagdani Republike Hrvatske su: 1. siječnja - Nova
4 godina, 1. svibnja - Praznik rada, 30. svibnja - Dan državnosti, 22. lipnja -
5 Dan antifašističke borbe, 15. kolovoza - Velika Gospa, 25. i 26. prosinca -
6 Božićni blagdani."

7 P: Oprostite što ću Vas prekinuti ovde, sada čitate tekst, onaj deo
8 teksta koji nije preveden. Pročitajte i taj deo teksta - molim Vas. Samo jedan.

9 O: "Građani... građani Republike Hrvatske ne rade u dane iz stava 2 ovog
10 člana i za te dane imaju pravo na naknadu plaće. Ako je jedan od dana iz stavka
11 1 ovog člana nedjelja, blagdan se prenosi u idući radni dan."

12 P: Hvala Vam. Sada bih Vas zamolio da pročitate i članove 2, 3, 4 i 5
13 ovoga zakona.

14 PREVODITELJ: Molim samo malu pauzu za prevodioce.

15 O: "Neradni dani u Republici Hrvatskoj za koje radnici imaju pravo na
16 naknadu plaće su 6. siječnja, 7. siječnja, uskršnji...uskršnji praznik, 2. dan
17 Uskrsa, Ramazanski Bajram, 1. studenoga - Dan spomena na žrtve... na mrtve...Dan
18 spomena na mrtve. Pripadnici židovske zajednice imaju pravo izostati s radi na
19 Yom Kippur - Dan pomirenja i Rosh Hashanah - Nova godina uz pravo na nadoknadu
20 plaće na te dane. Na Kurban Bajram Muslimani imaju pravu na izostanak s rada uz
21 pravo na naknadu plaće za taj dan."

22 "Član 3: Vlada Republike Hrvatske može odrediti koja su državna i druga
23 javna tijela te pravne i fizičke osobe dužni raditi u dane blagdana i neradnih
24
25
26
27
28
29
30

1 dana Republike Hrvatske."

2 "Član 4: Danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaju važiti Zakon o
3 proglašenju 28. srpnja narodnim blagdanom, Narodne novine broj 111/47, Zakon o
4 obilježavanju Dana sjećanja na mrtve, Narodne novine broj 46/89, Zakon o
5 Božićnom blagdanu, Narodne novine 53/90, član 46 i Zakon o radnim odnosima,
6 Narodne novine broj 19/90. U stavku 2 istog člana riječi iz stava 1 ovog člana
7 brišu se danom stupanja na snagu ovog Zakona, isključuju se od primene na
8 teritoriju Republike Hrvatske Zakon o praznicima Socijalističke Federativne
9 Republike Jugoslavije, Službeni list SFRJ broj 6/73."

10 "Član 5..."

11 PREVODITELJ: Molim malo sporije samo.

12 SVJEDOK: "Član 5: Ovaj zakon stupa na snagu danom objave u Narodnim
13 novinama." Sada su potpisi i to.

14 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala Vam.

15 SVJEDOK: Molim.

16 G. MILOVANČEVIĆ:

17 P: Da li je to kompletan tekst Zakona o blagdanima o kome smo govorili?

18 PREVODITELJ: Molim, molim samo malu pauzu za prevodioca.

19 SVJEDOK: Ja mislim da je ovo kompletan tekst.

20 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, dovoljno je. Dovoljno je.

21 Časni Sude, ovo je kompletan tekst Zakona koji ćemo mi dostaviti kao
22 prevod. Preveli smo Vam samo delimično prvi član. To je ono na šta ste nam
23 ukazali. U ovom trenutku ne znam da li je preuranjen predlog Odbrane da se
24
25
26
27
28
29
30

1 ovaj... Oprostite, kolega mi kaže da je uveden kao dokaz. Hvala Vam. Možemo li
2 nastaviti dalje uz Vaše dopuštenje?

3 P: Da li Vam je nešto poznato o Zakonu o hrvatskoj znanosti i umetnosti?

4 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Milovančević, ja sam Vas
5 pitao da li ste pročitali jučerašnju odluku? Jučerašnja odluka Vam je dala 10
6 minuta po temi, odobrila toliko vremena, i Vi ste počeli sa glavnim ispitivanjem
7 u 15 minuta nakon sata. Prema tome to je već 30 minuta do sada, odnosno već 35,
8 a trebalo bi da ste završili Vaše glavno ispitivanje o temama o kojima ste
9 želeli da izvodite dokaz.

10 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, ako mi dopustite onda imam još samo jedno
11 ili dva pitanja. Doći ću do kraja. Zadržali smo se malo oko ovih tehničkih
12 pitanja zbog naših propusta. Ja molim da Sudsko veće to uvaži.

13 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Možete da postavite ta dva pitanja.

14 G. MILOVANČEVIĆ:

15 P: Kao predsednik Komisije za ratne zločine i genocid Republike Srpske
16 Krajine Vi ste govorili o tome da ste prikupljali podatke o stradanju srpskog
17 stanovništva, sećate li se toga?

18 O: Da.

19 P: Da li Vam je poznato nešto o položaju Srba na teritoriji Republike
20 Hrvatske u toku 1990. i 1991. godine u Slavoniji, području Siska?

21 O: U Slavoniji? Apsolutno. Poznate su mi posebno egzodus koji se desio
22 krajem 1991. godine nad slavonskim Srbima koji su morali napustiti svoje domove
23 i to je prvo bilo veliko etničko čišćenje na području Hrvatske.

24 P: Kada se pominju sela Kinjačka...

25

26

27

28

29

30

1 PREVODITELJ: Molim uključite mikrofona.

2 G. MILOVANČEVIĆ:

3 P: Kada se pominju sela Kinjačka, Čakale, Trnjani...

4 O: Da, časni...

5 P: ... i hrvatska policija u Sisku, da li Vam to nešto znači?

6 O: Pa, mnogo mi znači jer ja imam podatke. Imam sad i kod sebe, imam čak

7 ono što sam za vreme rata zapisao. Evo, imam kod sebe rukopis u svojoj torbi. To

8 su sela u kojoj su hrvatske snage, policijske snage, izvršile masakr, zločin nad

9 civilnim stanovništvom.

10 P: Hvala Vam. Dovoljno je.

11 G. MILOVANČEVIĆ: Molim Vas samo da podelimo jedan dokument Veću i

12 Tužilaštvu i svedoku. Imamo jedan primerak i za prevodilačku službu. I u vezi s

13 ovim dokumentom...

14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Milovančeviću, vreme Vam je

15 isteklo.

16 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Gospodine Milovančeviću, mislim da

17 ste Vi postavili još jedno dodatno pitanje pre toga, a nije bilo odgovora pošto

18 je u to vreme vođena diskusija o vremenu koje ste dotle iskoristili - pa bih

19 molio da sada svjedok odgovori na pitanje o hrvatskoj znanosti i umjetnosti?

20 SVJEDOK: Radi se o Zakonu o hrva... o Akademiji hrvatske znanosti i

21 umetnosti. Akademija... ta akademija je osnovana zapravo ne pod tim imenom,

22 osnovana je 1866. godine u Zagrebu pod nazivom Jugoslavenska akademija znanosti

23 i umjetnosti. Nezavisna država Hrvatska 1941. godine mijenja njeno ime u

24 Hrvatsku akademiju znanosti i umjetnosti. Poslije Drugog svjetskog rata ponovno

25 se vraća ime Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.

26 To je čuvena naučna institucija u Hrvatskoj i ona je do 1990. godine

27 nosila ime Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.

28 Sada Hrvatska ponovo mijenja ime u Hrvatska akademija znanosti i

29 umjetnosti, ali je interesantno u zakonu koji je donesen tada da stoji da pored

30

1 ostaloga Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti se oslanja, vuče porijeklo -
2 tako da kažem - iz Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti formirane u vr...
3 pre, dakle osnovane prvi puta pod tim imenom za vreme fašističke Nezavisne
4 države Hrvatske.

5 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Hvala.

6 G. MILOVANČEVIĆ: Ako Sudsko veće više nema pitanja, časni Sude, ja sam
7 završio sa svojim ispitivanjem. Pratim instrukcije Veća i odluke Veća o vremenu.
8 Molio bih da se ovaj dokument samo onda vrati timu Odbrane. Mi ćemo ga uvesti
9 nekom drugom prilikom. Hvala Vam.

10 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

11 Oprostite, nisam baš siguran šta ste podrazumevali pod tim: "uvest ću ga
12 nekom drugom prilikom"?

13 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, ovaj dokument koji smo Vam podelili je
14 podeljen u vreme kada je vreme dodeljeno Odbrani isteklo. Želeo sam da kažem da
15 ćemo mi taj dokument preko nekog drugog svedoka uvesti u postupak, ništa drugo.
16 Dakle, nećemo sada insistirati na tom dokumentu, završili smo naše ispitivanje
17 da bismo poštovali odluku Sudskog veća. Sve je u redu. I samo sam zamolio da se
18 taj dokument onda vrati timu Odbrane da ne bi morali ponovo da ga kopiramo i
19 spremamo. Hvala Vam.

20 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

21 [Suci vijećaju]

22 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Black.

23 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala, časni Sudija. Imam vrlo mali broj
24 pitanja o ovome.

25 Dodatno unakrsno ispituje g. Black:

26 P: Gospodine Dakiću, sada ja imam priliku da Vam postavim još nekoliko
27 dodatnih pitanja u narednih nekoliko minuta.

28 Da počnemo od Zakona o blagdanima. Mislim da je to dokazni predmet 989 i
29 mislim da nije potrebno da ga ponovo pogledate.

30

1 Vi ste rekli u tome kakva je razlika, odnosno, kakve sličnosti između
2 Nezavisne države Hrvatske iz Drugog svjetskog rata i Hrvatske Vlade iz 1990.
3 godina. Mislim da ste rekli da je to bila Vlada, ova od 1990., koja je bila
4 ustaška vlada i bila zasnovana na ustaštvu. Možete li nam objasniti, gospodine,
5 zbog čega bi jedan od sedam nacionalnih praznika u članu 1 ovog Zakona bio 22.
6 juli i to Dan antifašističke borbe?

7 O: Mogu da kažem da je 27. juli neprekidno slavljen u Hrvatskoj i Bosni
8 kao Dan ustanka, a onda Hrvatska da bi bila drugačija od ostalih i da bi na neki
9 način podcijenila borbu srpskog naroda u Drugom svjetskom ratu, ona je
10 jednostavno isforsirala da to bude dan 22. juni kada je grupa komunista na čelu
11 sa Janićem Capom došla u jednu šumu, izbjegla iz Siska u jednu šumu, i to je
12 uzela kao Dan ustanka. To svakako da je bio simbol raskola između jednog i
13 drugog naroda. To znači da je samo uzet taj datum i na to smo mi reagirali vrlo
14 oštro.

15 P: Ali, gospodine, ovo je praznik kojim se proslavlja borba protiv
16 fašizma. To je smisao, cilj toga praznika kako vidimo u Zakonu.

17 O: Da, al' taj je... to nije ništa u odnosu na ono što se desilo u
18 Hrvatskoj 27. jula kao masovni ustanak. Ovdje su samo uzeli hrvatske komuniste
19 koji su izbjegli iz grada Siska u šumu Brezovicu. I molim Vas, tu nije bilo
20 logike da to bude državni praznik. Jedno izbje...bježanje Srba iz Siska,
21 sklanjanje njihovo u jednu šumu, znate.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Mislim da ću preći na sledeće pitanje, hvala Vam.

2 Vi ste pomenuli u toku svog iskaza, pri kraju, o Zakonu o hrvatskoj
3 akademiji znanosti i umetnosti i istakli ste kako se u tom Zakonu zapravo
4 pominje i Hrvatska akademija znanosti i umetnosti iz Drugog svetskog rata.
5 Međutim, nije li tačno da se taj Zakon zapravo odnosi ne samo na to... odnosno,
6 dopustite da Vam to pročitam. Da li se to poklapa sa tim kako se Vi toga sećate?
7 Tu se kaže: "Akademija nastavlja rad kao pravni naslednik Jugoslavenske
8 akademije znanosti i umetnosti osnovane 1866. godine kao najvišeg naučnog tela
9 svih južnih Slavena. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti od 1941. do 1945.
10 godine i od 1947. do 1991. godine kada je ponovo bila kao Jugoslavenska
11 akademija znanosti i umjetnosti."

12 Dakle, to je tačno, je li tako, tu su pomenuta sva ta prethodna tela,
13 dakle to je bila naslednica svih tih prethodnih tela.

14 O: Da, mi smo uvijek... morali smo reagovati, reagirati na to, znate.
15 Jer svako spominjanje -

16 P: Oprostite gospodine. Prije nego što mi kažete o reakciji, tačno je da
17 je to što je sadržano u zakonu. On je spominjao sva ova tijela, a ne samo
18 Hrvatsku akademiju nauka, umjetnosti iz Drugog svjetskog rata. Da li je to
19 tačno?

20 O: Tačno je to da se spominje jedno i drugo, znate. Al' nas je smetalo
21 ovo spominjanje na jedno /sic/ period zločinstva.

22 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude. Ovim sam završio
23 dodatno ispitivanje.

24 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Imate li potrebu za dodatnim
25 ispitivanjem, gospodine Milovančević?

26

27

28

29

30

1 G. MILOVANČEVIĆ: /nečujno/...hvala, časni Sude.
2 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam. Ovako smo došli do kraja
3 Vašeg svjedočenja, gospodine. Oprostite, ipak -
4 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Nemam pitanja.
5 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Nemam ni ja pitanja, hvala Vam.
6 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ja imam nekoliko pitanja za Vas.
7 Ispituje Sudsko vijeće:
8 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Vi ste nam govorili sve vrijeme tokom
9 Vašeg svjedočenja, naročito jučer - da ste Vi istoričar. Da li je to tačno?
10 O: Tačno je.
11 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da li ste napisali neke knjige iz
12 oblasti istorije?
13 O: Pa, napisao sam. Do sad sam objavio 10 knjiga. Evo, najnovije knji...
14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da li su to istorijske knjige, iz
15 oblasti istorije?
16 O: Uglavnom iz istorije, ali pišem i beletristiku. Pišem i pripovijetke
17 i pjesme i tako.
18 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dobro, ostanimo onda kod ovih knjiga
19 iz oblasti istorije. O kojim ste zemljama, odnosno njihovim istorijama, ili o
20 istorijama kojih zemalja ste pisali? Ili o kojem narodu?
21 O: Pisao sam o... ne specijalno... Najviše sam pisao o svome narodu kome
22 pripadam, ali sam pisao u mnogim knjigama i o drugim narodima, posebno o
23 zajedništvu između hrvatskog i srpskog naroda u Hrvatskoj, posebno u vreme
24 Narodno oslobodilačkog rata kada je ta...to zajedništvo dolazilo do znatnog
25 izražaja.
26 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] U redu. Onda ćemo pokušati da se
27
28
29
30

1 upoznamo sa time, ostanimo kod toga.

2 Ovo zajedništvo srpskog i hrvatskog naroda u Hrvatskoj, na koji se
3 odnosi vremenski period? Koji vremenski period obuhvata?

4 P: Pa, ja sam napisao knjigu "Krajina kroz vjekove" koju imam i kod sebe
5 ovdje. Tu sam pisao o...o odnosima i saradnji između Hrvata i Srba od stvaranja
6 Vojne krajine, od... tamo od 30-ih godina 16. vijeka do naših dana. Krajina je
7 postojala kao zasebna organizacija pod direktnom...direktnim rukovodstvom
8 Austro-Ugarske, Austrije...Austrijske...Austrijskog carstva, Austro-Ugarske
9 Monarhije do 1881. godine kada je Vojna krajina ukinuta i poslije toga je
10 Krajina u sastavu, ovaj, opet Austro-Ugarske Monarhije ali po...pod Ugarskom
11 krunom dakle, Kraljevinom Ugarskom.

12 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] U redu. Da li ste pisali o istoriji
13 Hrvatske od 1990. do 1995., odnosno da li ste u onome što ste pisali obuhvatili
14 taj period?

15 O: Od 1990. sam objavio sam knjigu u Kninu. To je jedina istorijska
16 knjiga koja je izišla za vrijeme rata u Kninu. Zove se "Srpska Krajina". A -

17 SUDAC MOLOTO: /nedostaje simultani prijevod/

18 O: Ona je prevedena na engleski jezik.

19 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Znači, ja govorim o onoj knjizi koja
20 je napisana nakon 1995., a koja bi obuhvatila vremenski period od 1990. do 1995.
21 Da li ste napisali knjigu nakon 1995. koja govori o tom period i da li je ona
22 prevedena?

23 O: Knjigu sam napisao pod nazivom, ovaj, "Krajina kroz vjekove".

24 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Molim Vas, samo saslušajte moje
25
26
27
28
29
30

1 pitanje. Da li ste napisali prikaz i Hrvatske u kojem je sadržan period od 1990.
2 do 1995.? Kažite da ili ne.

3 O: Da. Jesam. Jesam.

4 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dakle jeste. U toj knjizi da li ste
5 opisali odnose između Hrvata u Hrvatskoj i Srba u Hrvatskoj, da li ste dali
6 detaljan opis tih odnosa?

7 O: Pa, mislim da sam dao potpuno detaljan opis. Dakle, od kad postoji
8 Vojna krajina pa sve do pada, ovaj, Republike Srpske Krajine do kraja rata. I
9 kronološki je... kronologiju sam dao u prilogu kako se, kada se nešto zbivalo.

10 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] I da li ste se prisjetili događaja
11 onako kako ste ih zabilježili, govoreći detaljno o odnosu između Hrvata i Srba u
12 vremenskom periodu od 1990. do 1995.?

13 O: Jesam, časni Sude. Ja sam tu dao -

14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da li mislite, da li osjećate da ste
15 dali korektan historijski prikaz bez imalo pristranosti u prilog jednog naroda u
16 odnosu na drugi?

17 O: Apsolutno. Dao sam korektan prikaz tih odnosa.

18 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Zašto onda kada su Vam u unakrsnom
19 ispitivanju postavljena pitanja... Odnosno, vratimo se unazad. Kada su Vam
20 postavljena pitanja u glavnom ispitivanju ili u svojoj izjavi Vi ste se sjetili
21 velikog broja zvjerstava koja su počinili Hrvati protiv Srba, a odjednom kada
22 Vam je postavljeno pitanje o zvjerstvima koja su počinili Srbi protiv Hrvata -
23 Vaše je pamćenje postalo zamagljeno, nejasno i niste se mogli sjetiti datuma

24

25

26

27

28

29

30

1 niti incidenata, ne znate ništa o tim incidentima. Zašto je to slučaj?

2 O: Časni Sude, ja sam, ovaj, mislim da na hrvatskoj strani isto tako
3 postoje historičari koji pišu... uglavnom pišu, ovaj, o hrvatskom narodu.

4 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Samo trenutak. Zaustavite se. Ja Vas
5 ne pitam o drugima, ja Vas pitam o Vama. Pitao sam Vas, da li ste napisali
6 korektan prikaz, korektan historijski prikaz, Vi ste rekli - da. A sada Vas pitam
7 zašto onda pokazujete tendenciju. Postavljeno Vam je pitanje u unakrsnom
8 ispitivanju o tome zašto se sjećate napada Hrvata na Srbe a ne sjećate se da su
9 Srbi napadali Hrvate. To Vam je pitanje konkretno postavljeno i niste nikako
10 dali taj odgovor. Izbjegavali ste ga. Rekli ste da niste bili na liniji fronta
11 pa niste imali te informacije, ali niste bili niti na liniji fronta, a ipak ste
12 imali informacije o napadima na Srbe. "Nisam imao pristup dokumentima o
13 zločinima koje su Srbi počinili protiv Hrvata", to je jedna od opaski koje ste
14 dali tokom svoga iskaza. Zašto je to tako? Čini mi se da Vi imate selektivno
15 pamćenje, da li sam u pravu kad ovo kažem?

16 O: Časni Sude, niste u pravu jer ja sam pisao i skupljao sam podatke o
17 svim žrtvama. I... ali ne može se uspoređivati, časni Sude, žrtva - mi smo žrtva
18 prošloga rata. Mi smo etnički očišćeni, mi smo upropašteni, mi smo uništeni kao
19 narod. U našim kućama tamo nema nikoga, sve je pustara. Jedna velika nepravda je
20 učinjena mome narodu. Znate, mome naro... Napravljeno je... I Hrvati su loše
21 prošli u ovome ratu, to je -

22 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Oprostite, ali ću Vas zaustaviti. Sve
23 to ja znam. To ste nam rekli i to vrlo detaljno. No, moje pitanje je to što ste

24

25

26

27

28

29

30

1 Vi pred ovim Sudom rekli da ste Vi historičar i očekujem od Vas da se bavite ovom
2 temom na drugačiji način od nekoga tko to vidi iz jedne iskrivljene, pristrane
3 perspektive i to iz perspektive žrtve. Ja od Vas očekujem da to sve posmatrate
4 iz perspektive historičara, ma kako da ste bili žrtva. Ja Vam postavljam vrlo
5 jednostavno pitanje, ne pitam Vas o onome šta ste pisali - ja Vas pitam o tome
6 šta ste učinili pred ovim Sudom. Vi ste pokazali selektivno pamćenje, da li sam
7 u pravu?

8 O: Ne selektivno pamćenje, nego ja mislim da je prilog istoriografiji
9 pisati istinu o bilo kome. Ja sam u ovom slučaju posvetio se najviše pisanju o
10 narodu ko... mome narodu koji je toliko stradao, znate. I to ne znači da
11 podcjenjujem ili da ne osuđujem, ovaj, zločine koji su načinjeni nad hrvatskim
12 narodom i drugim narodima. Jer jednim zločinom se nikada ne ubija samo jedan
13 čovjek. Ja sam čovjek koji pišem o zločinima, ovaj, ali prije svega o zločinima
14 nad mojim narodom, znate. I to nije da osuđujem one koji pišu o zločinima u
15 hrvatskom narodu i svaka im čast i treba da pišu.

16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dozvolite da Vas ovo pitam. Sada
17 čujemo u sudnici i pokušavamo da dođemo do istine, a Vi svjedočite i pričate nam
18 o zločinima protiv Vašeg naroda. Ali ste zaboravili ili se ne sjećate zločina
19 protiv drugih, drugog naroda. Kako biste Vi predložili, sugerisali ovome Sudu da
20 se ophodi prema prikazu događaja imajući na umu kako se Vi sjećate tih događaja?
21 Ako bi trebalo da date savjet ovome Sudu kako da se odnosi prema Vašem iskazu,
22 šta biste Vi rekli?

23 O: Istina o mom pisanju i meni saznat će se kad objavim svoj ratni
24
25
26
27
28
29
30

1 dnevnik. U svom ratnom dnevniku, časni Sude, pišem o svim žrtvama, znate. O svim
2 žrtvama, gdje god sam saznao da je neko ubijen osuđivao sam zločine na...
3 svagdje i svugdje.

4 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Vaš dnevnik verovatno neće biti
5 dostupan ovom Vijeću. Ovom Vijeću je bilo važno Vaše svjedočenje u sudnici i ono
6 ostaje važnim dijelom onoga čime će se baviti Sud. U redu. Nemate odgovor na ovo
7 ili ipak imate?

8 O: Ovaj, činim sve da kažem istinu i vjeruj...vjeruj...vjerujte mi da
9 sam rekao u svom svjedočenju...

10 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Moje pitanje je bilo da li imate
11 savjet koji biste dali ovome Vijeću kako da se odnosi prema Vašem iskazu imajući
12 na umu da ste se sjetili nekih dijelova, a nekih niste.

13 O: Savjet da ima i drugih izvora, znate. Ja sam dao na svoj način opis,
14 znate. Ima i drugih izvora, časni Sude, neka se ne završi ovo mojim
15 svjedočenjem, neka i drugi dokumenti uđu u obzir i tako.

16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dobro, hvala Vam. Mnogo Vam hvala.

17 Zašto su, čisto iz radoznalosti, zašto su Vas zvali u novinama Kapetan
18 Darda? Rekli ste da je planina Darda najviša planina na Petrovoj Gori. Da li ste
19 bili visoki? Da li se radi o visini po fizičkom habitusu ili se radi o visini u
20 društvenoj strukturi?

21 O: Pa gledajte, ja u tom kraju živio sam na Petrovoj Gori. Bio sam
22 direktor "Petrove Gore", memorijala "Petrove Gore", 28 godina. I predstavljao
23 sam neku veličinu u onom kraju neprekidno. Bio sam najobrazovaniji čovjek na
24
25
26
27
28
29
30

1 tom... na tim prostorima i pisac koji je... A inače u Petrovoj Gori sam vidio za
2 vrijeme Drugog svjetskog rata niz zločina, zato sam i postao historičar, znate. I
3 tako da je... bio sam jedna veličina, mogu Vam reći, u tom prostoru i na tom
4 području.

5 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam. nemam više pitanja. Da li
6 ima nekih pitanja koja proizilaze iz prethodno postavljenih, gospodine
7 Milovančević?

8 G. MILOVANČEVIĆ: Ima pitanja, časni Sude, ali je sad vrijeme za pauzu.
9 Hvala.

10 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam. Veoma mi je žao, ja sam
11 potpuno zaboravio na vrijeme.

12 Sada ćemo napraviti pauzu.

13 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prijevod] Molim ustanite.

14 ... Početak pauze u 10.17h

15 ... Sjednica nastavljena u 10.47h

16 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prijevod] Molim ustanite. Izvolite sjesti.

17 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Izvolite, gospodine Milovančević.

18 Dodatno ispituje g. Milovančević:

19 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude.

20 P: Gospodine svedoče, postaviti ću Vam nekoliko pitanja. Sećate se da Vas
21 je časni sudija Moloto pitao da li ste u Vašim knjigama davali korektan prikaz
22 događaja o kojima ste pisali povodom zbivanja 1990. - 1995. godina na teritoriji
23 Republike Srpske Krajine i Hrvatske, bez pristranosti u odnosu na drugi narod.
24 Sećate li se tog pitanja?

25 O: Sećam se.

26 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ne, ne, ne. Nisam rekao u knjigama
27 koje je napisao, nego ovdje u sudnici, pred Sudom.

28 G. MILOVANČEVIĆ: Jedno od pitanja, časni Sude, hvala Vam na upozorenju,
29 ja pitam o jednom prethodnom pitanju.

30

1 P: Bilo je nekoliko pitanja vezanih za Vaše knjige o hronologiji
2 događaja na tom prostoru, sećate li se tih pitanja?

3 O: Sećam se, da.

4 P: Da li nam možete reći jeste li Vi u tim knjigama pisali istinito?

5 O: Pisao sam istinu, istinu i to u uvodnom dijelu moje knjige rekao sam
6 tamo da nastojim da budem potpuno istinit i dosljedan, ovaj, vremena u
7 kojem...kojem to pišem i da...da...da je istina na prvom mjestu. Meni je žao što
8 predsjedavajući Sud nije čitao moje knjige ali ne može i tako.

9 P: Hvala Vam. Da li su u toku Vašeg saslušanja knjige koje ste Vi pisali
10 čitane u ovoj sudnici?

11 O: Nisu čitane.

12 P: Hvala. Sećate li se pitanja Suda o tome zašto se ne sećate zločina
13 protiv Hrvata ako ste napisali korektan historijski iskaz? Sećate li se tog
14 pitanja?

15 O: Sećam se.

16 P: Pitanje moje je: da li se može reći da se Vi ne sećate zločina protiv
17 Hrvata?

18 O: Ne može se reći. Sećam se zločina protiv Hrvata i to sam pratio
19 posebno na onom dijelu gdje živim, posebno na području Korduna i Banije. Ali
20 odnos tog zločina je nesrazmjeran, ne...ne...ne... to je... ne može se uopšte se
21 ne može uspoređivati. Radi se o zločinima u dva rata i zločinu koji je ponovljen
22 u ovom ratu prethodnom.

23 P: Kada kažete da je odnos zločina nesrazmeran i ne može se upoređivati,
24 možete li nam reći šta to konkretno znači?

25

26

27

28

29

30

1 O: Pa konkretno znači to da je recimo na području Krajine negdje oko
2 7.000 ljudi stradalo u proteklom ratu na području Hrvatske. Govori se o 12.000
3 do 15.000 Hrvata i tako. Odnos stanovništva je... znate kakav je, ovaj, onda je
4 nesrazmjer ogroman.

5 P: Da li Vi to govorite o nesrazmjeri u žrtvama?

6 O: Nes... o nes... da, da. U odnosu na broj stanovnika. Srba je 12%
7 prema statistici bilo, znate.

8 P: Pominjali ste malopre cifre 7.000, oko 7.000 stradalih ljudi na
9 području Krajine i 12.000 do 15.000 Hrvata. Je l' kad govorite o stradalim
10 ljudima mislite na poginule ljude?

11 O: Na poginule, ubijene, nestale i tako.

12 P: Hvala. Kada kažete da je na području Krajine stradalo 7.000 ljudi,
13 koje su nacionalnosti ti ljudi?

14 O: Pa, ja bih rekao 98% su Srbi.

15 P: Sećate se da Vam je časni sudija Moloto postavio pitanje o tome da se
16 ne sećate da su Srbi napadali Hrvate i da ste izbegavali odgovor na pitanje
17 tužioca? Sećate li se tog pitanja?

18 O: Da.

19 P: Da li ste Vi izbegavali odgovor na pitanje tužioca o ovoj temi?

20 O: Ne. Nisam izbjegavao ja odgovor ni na jednu temu koja je ovde
21 postavljena.

22 P: Da li Vam je kolega tužilac dopustio da objasnite zašto ste tako
23 pisali u Vašim knjigama?

24 O: Pa, nije bilo vremena za to.

25

26

27

28

29

30

1 P: Hvala. Sećate se da Vam je sudija, časni sudija Moloto predočio da se
2 od Vas očekuje da događaje ne vidite iz iskrivljene perspektive i da Vas je
3 pitao da li ste imali selektivno pamćenje? Sećate li se tih pitanja?

4 O: Sećam se.

5 P: Da li ste Vi imali iskrivljenu perspektivu u posmatranju događaja i
6 da li ste imali selektivno pamćenje i tako svedočili, gospodine svedoče?

7 O: Nikada niko ne može tvrditi za mene, nigdje i nikada, da sam imao
8 selektivno pamćenje. Osuđivao sam zločin bez obzira na kojoj strani i ko ga je
9 činio. I moja izreka je: "Jednim ubistvom se nikada ne ubija samo jedan čovjek."
10 To je moja izreka koju mnogi ponavljaju.

11 P: Hvala Vam. U odgovoru na pitanje časnog sudije Molota rekli ste: "Mi
12 smo žrtve, sve je očišćeno." Kad kažete "mi smo žrtve" na koga mislite i ko je
13 to očistio?

14 O: Mislim na srpski narod u Krajini u Hrvatskoj. Jučer smo govorili o
15 ogromnom progonu Srba iz hrvatskih gradova, srpske inteligencije. Mi smo po svim
16 osnovama žrtve, moj kraj je pust, znate, kroz vjekove je bio naseljen.

17 P: Hvala Vam. Ko je to očistio, ko je prouzrokovao te žrtve?

18 O: Pa, prouzrokovala je žrtve hrvatska politika. Ne hrvatski narod nego
19 hrvatska politika i Hrvatska vojska pod komandom te politike.

20 P: U vezi sa ovim Vašim posljednjim odgovorom kakav je Vaš stav, kakvo
21 je Vaše saznanje, da li su hrvatske žrtve koje potiču od Srba, Vi ste govorili,
22 bilo je zločina, rezultat srpske politike?

23 O: Pa ja ipak to gledam da je se radilo o... uglavnom o odbrani. Mi
24
25
26
27
28
29
30

1 nismo imali napada. Naše jedinice nisu nikoga napadale, one su neprekidno bile u
2 defanzivi i branile su taj teritorije od balvan, takozvane balvan revolucije do
3 kraja rata. A druga strana je napadala.

4 P: Hvala Vam. U vezi sa pitanjima časnog Suda o tome da li ste
5 istoričar, pitaću Vas slijedeće: završili ste učiteljsku školu, pa filozofski
6 fakultet, pa ste magistrirali na pravu, a bavite se istorijom. Možete li
7 najkraće reći šta je osnovni razlog da se bavite istorijom?

8 O: Časni Sude, ako dozvolite, ja sam postao istoričar zato što sam kao
9 11-godišnje dijete gledao jedan stravičan zločin u Petrovoj Gori gdje su ustaše
10 usmrtili u jednoj udoljici 194 žena, djece i staraca. Ja sam taj prizor vidio i
11 vidio sam prizor jedne djevojčice koja ide od oca do majke i govori: "Digni se
12 tata, digni se mama, idemo kući." To se urezalo u moje pamćenje, ta ogromna masa
13 naroda se pušila kako je bilo vani dosta hladno. Ja sam mislio: njihove duše
14 odlaz...odlaze u nebo. I evo, zato sam ja postao istoričar i pišem o tom narodu
15 i kraju.

16 P: Hvala Vam. U vezi sa pitanjem suda o Vašem nadimku, Kapetan Darda, i
17 pominjanju najvišeg vrha Petrove Gore koji se zove Darda i pitanjem da li ste
18 visoki fizički ili po psihičkoj strukturi, sećate li se tih pitanja?

19 O: Sećam se, da.

20 P: Moje pitanje je: da li fizička svojstva i obeležja ljudi smatrate
21 relevantnim za procenu ličnosti čoveka?

22 O: Pa ne smatram.

23 P: Hvala Vam.

24 G. MILOVANČEVIĆ: Nemam drugih pitanja.

25

26

27

28

29

30

1 [Suci vijećaju]

2 Ispituje Sudsko vijeće:

3 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Mogu li da postavim jedno dodatno
4 pitanje? Počnimo od Vašeg sjećanja o tom događaju kada ste vidjeli poniženje i
5 onom trenutku kada ste mislili da su to njihove duše koje se dižu prema nebu.
6 Koji je datum Svih svetih u Vašoj zemlji?

7 O: Svih svetih u, katolici /sic/ 1.11., 1. novembar. Je l' tako? Ne.

8 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] U redu. No, da li znate o 2.
9 novembru, to je datum kojim se obilježavaju sve duše, da li je to isto neki
10 praznik? Da li je to dan kada se odlazi na groblja, kada se obilaze mjesta gdje
11 su sahranjeni članovi porodica?

12 O: Da. U pravoslavnoj crkvi ima više dana. To su zadušnice, više dana u
13 godini kada se odlazi na...na groblje. A katolič...katolici odlaze 1. novembra,
14 tako da je to istina.

15 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Mogu li još nešto da pitam u vezi sa
16 zakonom koji smo mogli da vidimo bez potpunog prevoda, nego samo njegov dio.
17 Dakle, moje prvo pitanje je koja je razlika u pravnom smislu, da li možete
18 odgovoriti, da li znate, između praznika i neradnih dana?

19 O: Pa, radi se o državnom prazniku koji je država proglasila za praznik.
20 To je proglašeni blagdani kako smo vidjeli u zakonu. A za pravoslavne vjernike i
21 ostale nije uzeto kao državni praznik nego to je na neki način podcjenjivanje
22 drugih naroda, samo neradni dan, ali nije rečeno da je državni praznik. Ja
23 mislim da je to omaška u zakonu ogromna i da je to diskriminacija.

24 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Hoćete reći, razlika između javnog
25
26
27
28
29
30

1 praznika kada je sve zatvoreno i neradnog dana kada samo pripadnici neke verske
2 zajednice nisu obavezni da rade. Je li tako?

3 O: Da. Državnim praznikom se ne radi, niko ne radi. A neradni dan to je
4 druga stvar. Neradni dan je i nedjelja i subota i tako.

5 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] U redu. A kako je to bilo pre 1991.
6 godine, dakle u vreme Socijalističke Republike Hrvatske? Da li bismo mogli
7 ponovo da pogledamo ovaj tekst ovog zakona i da to uporedimo? Imate li to pred
8 sobom?

9 O: Ne. Ne.

10 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] U redu. Evo, sudska službenica Vam
11 to može dati. Hvala, gospodine Milovančević.

12 Dakle, šta se proslavljalo bilo kao praznik ili kao neradni dan od ovih
13 dana, ranije?

14 O: Od ovih dana 1. siječanj, dakle 1. januar, Nova godina se slavila. 1.
15 maj se slavio kao Praznik rada. Zatim, Božić i ... ja se baš ne sjećam ali znate
16 komunistička vlast je bar kod nas tamo pravoslavnog svijeta zabranjavala /sic/
17 ...

18 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] U redu. Ne sećate se? Izvinite,
19 rekli ste "komunističke vlasti su zabranjivale proslavu bilo kakvih" - čega?

20 O: Pa, uglavnom nije to bila zabrana ali je bilo... prećutna zabrana je
21 bilo slavljenja crkvenih praznika. Prećutno. Sve se preko gledalo one ljude koji
22 su odlazili u crkvu i koji su slavili crkvene blagdane.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] U redu. A zatim smo razgovarali o
2 razlikama između katoličkih i pravoslavnih, u svakom slučaju hrišćanskih
3 praznika, no da li je možda bilo bilo čega gde je bilo predviđeno da se zaštite
4 jevrejski ili muslimanski praznici, dakle u Socijalističkoj Republici Hrvatskoj?

5 O: Pa prema ovome zakonu ne vidi se jer su stavljeni svi drugi u istu
6 kate... u drugu kategoriju, u drugu klasu kako da kažem.

7 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Kako to mislite "u drugu kategoriju
8 ili drugu klasu"?

9 O: Pa, jednostavno mislim da ni jedan od tih blagdana, da muslimanskih
10 ili jevrejskih, ovaj, pa pravoslavnih nije stavljen kao državni praznik.

11 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] U redu, ali s obzirom da se oni
12 pominju u ovom zakonu, da li je to novina ili je to već postojalo u starim
13 danima?

14 O: Ne sećam se kako je zakon prošli rješavao to pitanje, samo znam kako
15 je bilo. Nerado se gledalo na ljude koji idu u crkvu.

16 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] U redu. No ja nisam govorio o
17 odlasku u crkvu već odlasku u hram ili pak u džamiju.

18 No, da se vratim na prvi pasus drugog člana. Dok ste Vi čitali to je
19 bilo prevedeno. Međutim, ne sećam se tačno kako je bilo prevedeno. Vi kažete da
20 se tu govorilo o neradnim, o neradnom danu ili prazniku, o januaru. Koji dani u
21 januaru?

22 O: U januaru, 6. januara i 7. januara. To je Badnjak, dakle, i Božić
23 pravoslavni. Radi se samo dakle o neradnom danu, mogu ga ljudi koristiti kao
24 neradni dan, ali nije državni praznik.

25

26

27

28

29

30

1 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Hvala. To onda znači praktično
2 govoreći, pravoslavni hrišćani bi imali dva dana, odnosno dva slobodna dana za
3 Božić, dakle 25., 26. decembar a onda i njihov vlastiti pravoslavni Božić 6. i
4 7. januara. Je li tako?

5 O: Da. Oni su imali isto dva dana kao i katolici, pravo na neradni dan
6 imali su. Ali nije bio državni praznik, ja sam to govorio.

7 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Da. To jako dobro znam iz vlastitog
8 iskustva jer sam ja protestant u zemlji koja je većinski katolička, tako da sam
9 ja uvijek imao dodatne dane i svoje praznike i to je naročito bilo zgodno dok
10 sam bio u školi, razumete?

11 U redu. Mislim da smo to shvatili. Ja više nemam pitanja. Mislim da više
12 nema otvorenih pitanja, je li tako?

13 [Suci vijećaju]

14 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Što se tiče 6. i 7. januara, sudija
15 Nosworthy bi htela da Vam postavi neka dodatna pitanja da bi to bolje razumela.
16 Izvolite, ja sam završio. Hvala Vam.

17 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Da li je dakle suština Vaše
18 primedbe to da su 6. i 7. januar za Srbe, da oni nisu bili proglašeni za
19 praznike za razliku od... odnosno, da su bili proglašeni za neradne dane, a ne
20 za praznik, jer po članu 2., 6. i 7. januar se pominju, je li tako, i to kao
21 dani kada Vi ne biste radili?

22 O: Suština je u tome zašto jedan i drugi Božić nisu bili državni
23 praznici.

24 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Ne, ne. Govorimo o samo
25
26
27
28
29
30

1 situaciji u članku, kako se pojavljuje u tom članu. 6. i 7. januar - to su
2 neradni dani, je li tako?

3 O: Neradni dani.

4 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Dobro. Znači toga dana da li
5 biste morali da radite ili bi to bio slobodan dan kada ne biste radili?

6 O: Ali je, kol'ko se ja sjećam u zakonu bilo... u provođenju zakona da
7 se svaki onaj koji želi da ima neradni dan 6. i 7. januara mora prijaviti,
8 prethodno prijaviti poslodavcu tamo gdje radi da te dane neće dolaziti na posao.
9 A onda ljudi su izbjegavali to i to faktički znači da nisu mogli praznovati,
10 obzirom na ratno vrijeme, obzirom na tešku situaciju koja je tada bila.

11 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Ali zar ne bi zapravo efekat
12 toga bio to da biste Vi ustvari imali još dodatne slobodne dane koje Hrvati,
13 odnosno katolici, nisu imali jer ste Vi imali i njihov dan kao praznik, a imali
14 ste onda i svoje vlastite verske praznike kao neradne dane. Dakle, zar Vaš
15 položaj ne bi bio, ne bi se moglo utvrditi da je zapravo bio povoljniji?

16 O: Pa, ko ne voli raditi taj... za toga je povoljni sasvim sigurno, ali
17 radi se samo o tome - zašto je pravljena razlika? Jedno su državni praznici, a
18 drugo slobodni dani, znate. Ta korektnost u zakonu nije postojala, vidite.

19 SUDAC NOSWORTHY: [simultani prijevod] Dakle Vi ste hteli da to bude
20 državni praznik, da i Hrvati i Muslimani također imaju te dane? Oprostite, ali
21 ja sam tu pomenula verske zajednice, međutim, to je moralo biti povezano i sa
22 etničkim grupama, ali Vi ste govorili o katoličkim praznicima i o drugim verskim
23 praznicima i o Vašem verskom prazniku.

24

25

26

27

28

29

30

1 O: /prijevod engleskog transkripta: "Da, da."/

2 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] I već ste rekli da pripadnici
3 pravoslavne vere zapravo su imali protiv toga što su morali da prijavljuju da će
4 biti odsutni toga dana?

5 O: Časni sude, najviše je to smetalo što se mora prijaviti prethodno,
6 ovaj, poslodavcu da taj dan neće dolaziti, a onda su se ljudi bojali to da rade
7 i tako da je stvaralo to probleme velike.

8 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Kao što ste možda primetili ja
9 nisam jevrejka ni likom ni faktički. Možete li molim Vas da mi pomognete, koji
10 je to praznik Yom Kippur. Pominje se u članku 2, čini mi se, da li se pominje?

11 O: Ovdje piše Yom Kippur, ovaj, da je Dan pomirenja.

12 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Ne, govorim o kalendarskom
13 datumu. Koji je to mesec, koji dan?

14 O: E to Vam ne bi mogao reći.

15 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Hvala Vam.

16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Radi korektnosti prema Odbrani,
17 gospodin Milovančević treba još da Vam postavi eventualno pitanja koja proističu
18 iz pitanja sudijske Hopefela i sutkinje Nosworthy. Da li, pre nego što možemo da
19 Vas pustimo svedoče da odete, dakle, gospodine Milovančević, ima li nekih
20 pitanja?

21 G. MILOVANČEVIĆ: Ne. Hvala, časni Sude.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala, gospodine Milovančević.
2 Gospodine Black, imate li Vi pitanja?
3 G. BLACK: [simultani prijevod] Ne, hvala.
4 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vama.
5 Gospodine Dakić, ovime smo došli do kraja Vašeg svedočenja i Sudsko veće
6 bi želelo da Vam se zahvali što ste došli da svedočite u ovom postupku i
7 zahvaljujemo što ste odvojili vremena iz svog vrlo zauzetog, /prijevod engleskog
8 transkripta: "rasporeda"/, da ipak dođete ovde. Sada možete da se povučete. Puno
9 Vam hvala.
10 SVJEDOK: Hvala Vam, časni Sude. Moram reći da sam korektno doživio ovo
11 suđenje i sva posluga i sve je na visokom nivou. Hvala.
12 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vama.
13 [Svjedok se povlači]
14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Milovančević.
15 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude. Molim da se u sudnicu uvede sledeći
16 svedok Odbrane. To je svedok Lakić Zoran.
17 [Svjedok je ušao u sudnicu]
18 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Molim svedoka da da svečanu izjavu.
19 SVJEDOK: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cijelu istinu i
20 ništa osim istine.
21 SVJEDOK: ZORAN LAKIĆ
22 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala, gospodine. Možete sestiti.
23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Milovančević, izvolite.
2 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude.
3 Ispituje g. Milovančević:
4 P: Gospodine Lakiću, dobar dan.
5 O: Dobar dan, gospodine.
6 P: Kao što znate ja sam branilac Milana Martića. Sada ću Vam postavljati
7 pitanja u fazi ovog postupka koja se zove glavno ispitivanje. Molim Vas, pošto
8 govorimo istim jezikom, da između mojih pitanja i Vaših odgovora pravimo pauzu
9 zbog prevodilačke službe kako bi oni mogli da urade svoj posao.
10 O: Da.
11 P: Nastojat ću da moja pitanja budu kratka, molim Vas i da Vaši odgovori
12 budu kratki i molim da u govoru, i Vi i ja govorimo na što laganiji način kako
13 bi opet prevodioci mogli da postignu svoj posao oko prevođenja. Hvala Vam.
14 O: Da. Hvala i Vama.
15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Samo da se podsetimo, gospodine
16 Milovančeviću, da ste procenili da će Vam biti potrebno pet sati.
17 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude.
18 P: Možete li nam reći Vaše puno ime i prezime i gde ste rođeni?
19 O: Zovem se Zoran Lakić. Rođen sam u Benkovcu, Republika Hrvatska.
20 P: Hoćete li nam reći godinu rođenja i šta ste po nacionalnosti?
21 O: Rođen sam... rođen sam 12. oktobra 1956. godine. Po nacionalnosti sam
22 Srbin.
23 P: Podsetiću Vas još jednom. Molim Vas, to možete videti i na monitoru
24
25
26
27
28
29
30

1 kada pratite transkript, tek kada izađe tekst - znači prevodioci su završili sa
2 prevođenjem mog pitanja i onda treba da prevode Vaš odgovor. Molim da to imamo u
3 vidu. Hvala Vam.

4 O: Hvala i Vama.

5 P: Šta ste od škole završili, gospodine Lakiću?

6 O: Završio sam fakultet, po...po zanimanju sam odnosno po profesiji sam
7 diplomirani elektroinženjer odnosno profesor elektrotehnike.

8 P: Gde sada, danas živite i gde radite?

9 O: Ja živim u Požarevcu, Republika Srbija. Radim kao profesor
10 elektrotehnike u srednjoj tehničkoj školi Nikola Tesla u mestu Kostolac pored
11 Požarevca.

12 P: Hvala Vam. Da li ste odslužili vojni rok i ako jeste kada i gde?

13 O: Odslužio sam vojni rok. Odslužio sam vojni rok u Beogradu u Školi
14 rezervnih oficira devedeset druge devedese, ovaj, osamde... pardon, 1982. -
15 1983. godine. Pola vojnog roka sam odslužio, odnosno Školu rezervnih oficira u
16 Beogradu, a ostatak vojnog roka u Samoboru kod Zagreba.

17 P: Nakon odsluženja vojnog roka gde se prvo zapošljavate i da li - sa
18 tim ću povezati i sledeće pitanje, to su dva pitanja u jednom - da li ste imali
19 neko zaposlenje u Teritorijalnoj odbrani?

20 O: Jeste. Ja sam se poslije... u stvari nastavio posao pošto sam i pre
21 vojnog roka radio u srednjoj školi u Benkovcu, gimnaziji Benkovac isto kao
22 profesor. Zatim sam otišao na odsluženje vojnog roka. Posle godinu dana nakon
23 odsluženja ponovo sam jedno kraće vreme radio kao profesor da bih 1985. godine u
24 oktobru se zaposlio kao operativac, odnosno pomoćnik za operativne poslove ili
25 načelnik štaba u ratnim uslovima u štabu Teritorijalne odbrane opštine Benkovac.

26

27

28

29

30

1 P: Kada ste se 1985. u Teritorijalnoj odbrani opštine Benkovac zaposlili
2 na mestu načelnika operativnih poslova, možete li nam reći ko je bio komandant
3 štaba Teritorijalne odbrane i kako se zvao, ko je bio sekretar /nerazgovijetno/
4 i jeste, narodne odbrane i koje su nacionalnosti ti ljudi bili?

5 O: Benkovac je što se stanovništva tiče višenacionalna sredina. Znači,
6 tu je negdje bilo, neki procent više Srba u odnosu na Hrvate. Normalno da je taj
7 nacionalni sastav pratila i kadrovska nacionalna popunjenost, što kažemo,
8 /nerazgovijetno/ kadra u opštini i vojnim stru... vojnim i policijskim, ovaj,
9 strukturama. Ja sam bio pomoćnik komandanta. Komandant je bio Dinko Dražina po
10 nacionalnosti Hrvat. Pored mene je bio pomoćnik za organizacijsko
11 mobilacij...mobilizacijske poslove, radnik Marijan Pintur, također Hrvat.
12 Pomoćnik za pozadinu je bio Ljubo Kresović. On je Srbin po nacionalnosti.
13 Magacioner je bio Mirko Maneslović, mislim da je...da je on brzo otišao i u
14 penziju, kasnije nismo zaposla...zapošljavali tog radnika, ali je on bio Srbin
15 po nacionalnosti. I bio je jedan referent za opšte poslove, opšte poslove,
16 administrator mislim takve poslove je radio. Zvao se Željko Alavanja, također
17 Srbin po nacionalnosti.

18 U sastavu Sekretarijata narodne odbrane je bilo više radnika također
19 mešovite nacionalnosti. Sekretar je bio Srbin Gojko Tampolja, a ostali radnici,
20 mislim ako je potrebno ja ću Vam po sjećanju da imenujem.

21 P: Hvala Vam. Sasvim je dovoljno.

22 O: Hvala Vama.

23 P: Ova formacija ili ovakav sastav štaba Teritorijalne odbrane Benkovac,
24 kažete postoji u vreme kada se Vi zapošljavate u štabu Teritorijalne odbrane

25

26

27

28

29

30

1 1985. godine. I do kada postoji takva struktura? Šta se dešava dalje?

2 O: Takva je struktura postojala od 1985. kad sam se ja zaposlio do
3 prestanka postojanja, uopšte prestanka postojanja Teritorijalne odbrane. Znači,
4 Teritorijalna odbrana je bila formirana po dokumentima koji su bili usklađeni sa
5 republičkim Zakonom o narodnoj odbrani i Teritorijalnoj odbrani Republike
6 Hrvatske, a taj Zakon je bio u potpunosti usuglašen sa Zakonom o narodnoj
7 odbrani SFRJ, znači Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Postojala
8 je mirnodopska formacija tih štabova...

9 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Oprostite. Svjedok govori prebrzo,
10 prevodioci se s teškom mukom nose sa Vašom brzinom. Molim Vas da pokušate da
11 usporite. Hvala Vam.

12 SVJEDOK: /nečujno/ ...časni Sude, pokušat ću da usporim malo.

13 Ta formacija Teritorijalne odbrane po Zakonu o narodnoj odbrani je bila
14 mirnodopska sve tamo do 1991. godine. Normalno da je po ratnim planovima i pre i
15 posle, nakon početka tih ratnih dešavanja, postojala i ratna formacija koja je
16 popunjavana sa rezervnim... isključivo sa rezervnim sastavom vojnih obveznika sa
17 teritorije opštine Benkovac. Znači isključivo. Dakle, to nije moglo da se
18 rasporedi na ratni raspored u jedinicu Teritorijalne odbrane opštine Benkovac
19 neko ko nije bio, ko nije živeo i nije imao, nije bio u kartoteci narodne
20 odbrane kao vojni obveznik u kartoteci u Benkovcu.

21 G. MILOVANČEVIĆ:

22 P: Dakle, da li sam Vas dobro razumeo da samo stanovnici, jednostavno
23
24
25
26
27
28
29
30

1 rečeno, stanovnici opštine Benkovac su mogli biti i pripadnici jedinica
2 Teritorijalne odbrane pri štabu Teritorijalne odbrane Benkovac?

3 O: Samo tako. Isključivo tako, to je zakon tako nalagao i mi smo
4 normalno svi štabovi Teritorijalne odbrane tako radili.

5 P: To poštovali?

6 O: Da.

7 P: Hvala Vam. Hvala Vam.

8 PREVODITELJ: Molimo govornike radi prevodilaca da rade pauze između
9 pitanja i odgovora.

10 G. MILOVANČEVIĆ:

11 P: Da li do nekih promena u pogledu nosilaca funkcije u štabu
12 Teritorijalne odbrane Benkovac dolazi u vreme ili nakon prvih višestranačkih
13 izbora?

14 O: Da. Komandant Teritorijalne odbrane u mirnodopskom, pa normalno i u
15 ratnom sastavu, ali u miru dok je radio je bio Dinko Dražina. I on je negde
16 1990. godine, tu negde oko tih izbora, napustio štab Teritorijalne odbrane i
17 otišo da se bavi nekim privatnim biznisom.

18 P: Hvala Vam. Vi rekoste da je Dinko Dražina po nacionalnosti bio Hrvat
19 i bio na mestu komandanta Teritorijalne odbrane. Jesam li u pravu?

20 O: Da. Jeste.

21 P: Po njegovom odlasku u vreme tih prvih višestranačkih izbora, ko ga
22 zamenjuje na mestu komandanta?

23 O: Po svim važećim zakonskim aktima i vojnoj dokumentaciji, ratnim
24 planovima i svemu što je regulisalo život i rad Teritorijalne odbrane, načelnik
25 štaba, koji sam ja bio u ratnim uslovima, automatski menja komandanta
26 Teritorijalne odbrane s tim da se normalno ta funkcija na nekom od sledećih
27 skupština opštine normalno imenuje se novi komandant i taj proces novog izbora
28 kreće opet po zakonski utvrđenim pravilima.

29

30

1 P: Hvala Vam. Rekoste da komandanta Teritorijalne odbrane opštine
2 imenuje skupština. Možete li nam reći koja skupština, kada je Benkovac u
3 pitanju, i da li je tu bilo još nekih uslova za imenovanje komandanta
4 Teritorijalne odbrane opštine?

5 O: Načelnik štaba koji sam ja bio i komandant štaba
6 Terito...Teritorijalne odbrane, odnosno komandant Teritorijalne odbrane je biran
7 od strane Skupštine opštine, dakle biran, imenovan ali uz suglasnost komandanta
8 Teritorijalne odbrane Republike Hrvatske. Znači, ja nisam mogao biti raspoređen
9 na jednu od tih funkcija niti imenovan dok nisam dobio suglasnost komandanta
10 Teritorijalne odbrane Republike Hrvatske, a u tom momentu je to bio...

11 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Usporite, usporite, usporite.

12 SVJEDOK: Komandant Teritorijalne odbrane Republike Hrvatske u tom
13 momentu je bio general Martin Špegelj i on je meni dao suglasnost.

14 G. MILOVANČEVIĆ:

15 P: Hvala Vam. Dok ste vršili dužnost komandanta Teritorijalne odbrane
16 Benkovca ko Vam je bio pretpostavljena instanca, prva viša instanca sa kojom ste
17 komunicirali? Mislim u odnosu na Teritorijalnu odbranu Republike Hrvatske i tada
18 važeće propise.

19 O: Da. Svi opštinski štabovi Dalmacije su bili pod komandom zonskog
20 štaba za Dalmaciju čije sedište je bilo u Splitu.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Komandant Teritorijalne odbrane Dalmacije je u tom momentu bio Ante Marinov,
2 pukovnik, oficir Jugoslovenske narodne armije.

3 Kompletan sastav tog štaba u Splitu je bio sastavljen od pripadnika i
4 oficira Jugoslovenske narodne armije. Jedan manji broj radnika operativaca su
5 bili rezervni oficiri uglavnom iz Splita. Znači, to je bila struktura narodne
6 odbrane prema Zakonu o narodnoj odbrani Socijalističke Federativne Republike
7 Jugoslavije.

8 P: Hvala Vam. Do kada ste Vi vršili funkciju komandanta Teritorijalne
9 odbrane, koliko dugo?

10 O: Pa ja sam, ja sam vršio funkciju komandanta Teritorijalne odbrane dok
11 nije ukinuta Teritorijalna odbrana, dakle tamo negde do kraja novembra 1992.
12 godine, 1992. godine, čini mi se 27. novembra.

13 P: Hvala Vam. Dovoljno je. Postavit ću Vam sad nekoliko pitanja koja su
14 vezana za samu opštinu Benkovac. Rekli ste da je to bila višenacionalna sredina,
15 da je odnos srpskog i hrvatskog stanovništva bio približan. Možete li nam reći
16 grad Benkovac koliko je imao stanovnika, kakav je bio njegov nacionalni sastav
17 1990. godine?

18 O: 1990.? Da. Pa grad Benkova... opština Benkovac je bila normalno
19 višenacionalna. Uz sela opštine je pored centralnog opštinskog mesta Benkovac
20 sačinjavalo još 64 sela na... raspoređena na teritoriju od nekih 620 kvadratnih
21 kilometara. Već... najveći broj sela bio je čisto, što se tiče nacionalnog

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 sastava, srpska sela. Jedan manji broj su bili čisto sastava hrvatska sela.
2 Recimo, ajde nekih dvadesetak, petnaestak sela je bilo mešovito sastava, dakle
3 bilo je i Srba i Hrvata.

4 P: Hvala Vam. Kakvi su bili međunacionalni odnosi u periodu do - da to
5 opredelimo sad za period vremena - do prvih višestranačkih izbora?

6 O: Pa, u opštini Benkovac su bili dobri međunacionalni odnosi. Nije tu
7 bilo nekih... u stvari neki...bilo je nekih sitnih možda je l' tako, čarkica,
8 međutim bili su sasvim solidni, normalni odnosi gde su ljudi bez obzira nacio...
9 na nacionalnu pripadnost radili, saradivali, družili se, živeli sasvim jedan
10 sasvim normalan, apsolutno normalan život.

11 P: Hvala Vam. Hvala Vam. Zna li podatke o procentima srpskog i
12 hrvatskog stanovništva na teritoriju opštine Benkovac i u samom gradu Benkovcu?

13 O: Da. Sam grad Benkovac je bio u cen... skoro u centru teritorije i
14 prema samom tom opštinskom centru su gravitirala srpska sela. I u samom tom
15 opštinskom, dakle, sedištu Benkovcu je bilo negde oko 75% do 80% Srba. Prosjek
16 su činili u korist Srba da tako kažem i oficiri, jedan veliki broj oficira jer
17 mi smo imali jednu veliku kasarnu sa velikim brojem oficira koji su bili
18 uglavnom različitih nacionalnosti. A pošto je srpska nacionalnost bila u bivšoj
19 SFRJ bila najbrojnija, normalno da je bilo i srpskih oficira određen broj koji
20 je taj prosek na neki način /nerazgovijetno/ povećavao. Znači, 80%, 75% prema
21 normalno 20%, 30% Hrvata. A na opštini je bilo 52% Srba i 48%

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 hrvatskog življa.

2 P: Hvala Vam. Da ne bi bilo nejasnoća, kada ste malopre govorili o
3 odnosu procenata stanovništva u Benkovcu, da li sam Vas dobro razumeo da ste
4 rekli da je u procent srpskog stanovništva koje se posmatra u odnosu na hrvatsko
5 stanovništvo ušao i onaj broj oficira koji su i službovali u Benkovcu koji su
6 bili srpske nacionalnosti?

7 O: Da. Oni službovali su... Pa tu su živeli, tu su im bile porodice.

8 P: Hvala Vam. Rekli ste da su odnosi među stanovništvom bili normalni.
9 Da li se ti normalni odnosi u nekom trenutku remete?

10 O: Da. Remete se i to u veoma kratkom periodu drastično. Remete se
11 pojavom nacionalističkih stranaka, u stvari političkih stranaka nacionalističkog
12 predznaka. Remete se posebno preko sredstava javnog informisanja koji su bili...
13 bila u rukama političkih stranaka Hrvatske. Remete se proslavom devede... Nove
14 godine 1990. kada niko nije očekivao da će hrvatski narod, posebno u tim selima
15 čisto hrvatskog sastava, na jedan veoma bučan da tako, način, kažem, uz upotrebu
16 oružja zastrašivati odnosno slaviti proslavu Nove godine što je normalno u
17 jednom kratkom momentu zastrašilo srpski živalj...

18 P: Oprostite. Govorili ste da u jednom trenutku dolazi do remećenja
19 odnosa. Kao primer ste naveli proslavu Nove godine.

20 O: Da.

21 P: Zašto bučno remećenje, slavljenje Nove godine plaši srpski živalj? O
22 čemu se radilo?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Pa radi se o tome što sva ta slavlja do tada, do tog momenta, bila su
2 sasvim normalna kao svaka Nova godina gde se proslavlja u celom svetu. U jednom
3 momentu se pojavila iz tada neproverenih izvora, odnosno kanala, određena
4 količina automatskog naoružanja kod pripadnika političkih stranaka u hrvatskom
5 nacionalnom korpusu na teritoriju opštine Benkovac. I oni su na neki način eto
6 slavili uz to puškaranje koje je bilo tako bučno, tako na neki način preteći
7 delovalo da je to bilo praktično prekid svih nekih normalnih komunikacija i
8 života na toj teritoriji od tog momenta i kasnije, normalno.

9 P: Rekli ste u prethodnom odgovoru da su i političke stranke, hrvatske
10 političke stranke preko sredstava informisanja remetile međunacionalne odnose.
11 Na koji način?

12 O: Pa na način da se uglavnom raspravljalo o tome o poreklu Srba na tim
13 prostorima. Srbi su se normalno plašili onoga što ih je zateklo i šta su
14 proživeli u Drugom svetskom ratu. Normalno, isticale su se te, da tako kažem,
15 nacionalno šovinističke parole, amblemi, značke. I to je normalno stvaralo jednu
16 opštu psihozu straha kod normalnog naroda.

17 P: Hvala. Kažete, isticale su se nacionalističke parole, amblemi. Možete
18 li nam reći o čemu se tu radi?

19 O: Pa, radi se o tome da su to amblemi iz Drugog svetskog rata koji
20 su... koji su normalno obeležavali nacional...nacionalno fašističke klero
21 nacionalističke ustaške snage Nezavisne države Hrvatske. Prvenstveno to je bila
22 šahovnica, to su bile razne parole kao na primer "Srbe na vrbe" i tako dalje.
23 Normalno, i bilo je parola drugih koje su iz Drugog svjetskog rata.

24 P: Hvala. Kada ste pomenuli šahovnicu, da li je ona u to vreme, govorite
25 o početku 1990. godine, bila službeno obeležje Republike Hrvatske?

26 O: Koje godine, izvinjavam se?

27 G. BLACK: [simultani prijevod] Prigovor, časni Sude.

28 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Šta je prigovor?

29 G. BLACK: [simultani prijevod] Izvinjavam se što prekidam. Pustio sam da
30 se ovo na neko vrijeme odvija no ovo nije u rezimeu prema pravilu 65ter o tim

1 simbolima, oznakama i šahovnici tako da ulažem prigovor na daljnje svjedočenje o
2 tome.

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Milovančević?

4 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, prihvatam.

5 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala. Ne zaboravite, gospodine
6 Milovančeviću, vremenska ograničenja koja imamo, tako da pokušajte da ostanete
7 kod onoga što je sadržano u rezimeu prema 65ter. Hvala Vam.

8 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala Vama.

9 P: Govorili ste o remećenju odnosa. Šta se dešava nakon prvih
10 višestranačkih izbora, kakva je situacija na teritoriju Republike Hrvatske u
11 smislu tih međuljudskih, međunacionalnih odnosa?

12 O: Pa situacija se stalno pogorša...

13 PREVODITELJ: Prevodioci mole govornike da prave pauze između pitanja i
14 odgovora.

15 SVJEDOK: ...suci...situacija se stalno pogoršavala. Ja koji sam kao
16 komandant Teritorijalne odbrane svakodnevno slao izveštaje pretpostavljenoj
17 komandi u Splitu sam bio dužan da izveštavam o razvoju tih političkih, ovaj,
18 političko bezbednosne situacije i odnosa na teritoriji i praktično je stalno
19 bilo... Te su tenzije rasle i normalno pogoršavala se ukupna bezbednosna,
20 politička i svaka druga situacija.

21 P: Hvala Vam. Da li Vam znači nešto pominjanje termina "barikade"? Da li
22 ste čuli za njih?

23 O: Da.

24 P: Kada ste čuli?

25 O: Pa to je bilo u jesen 1990. godine. /nerazgovijetno/ ...ne jesen,
26 kraj augusta 1990. godine. Pošto je srpski narod na teritoriji Krajine, a time i

27

28

29

30

1 teritorije opštine Benkovac bio praktično bez ikakvog naoružanja, a hrvatska
2 strana se - kako smo to i informisani i...i...ovaj znali - se stalno
3 naoružavala, srpski narod, predstavnici srpskog naroda su od nas vojnih, dakle i
4 mene kao Teritorijalne odbrane, milicije, JNA, tražili odgovarajuću zaštitu. S
5 obzirom da smo mi tada bili... da je postojala Jugoslovenska narodna armija, da
6 je postojala Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija. Mi nismo mogli da
7 delujemo, nismo mogli, nismo imali zakonskog osnova da na bilo koji način
8 delujemo u tom smislu da zaštitimo taj narod i narod se počeo sam organizovati.
9 Jedan od tih oblika organizovanja i...i na neki način sprečavanja
10 en...eventualne da tako kažem napada ili invazije tih paravojnih formacija
11 Republike Hrvatske prema srpskim selima je bio i postavljanje tih barikada.

12 P: Hvala Vam. Rekli ste malopre u Vašem odgovoru, narod je bio
13 nenaoružan. Kako nenaoružan, pa šta je sa oružjem Teritorijalne odbrane
14 Benkovac?

15 O: U junu 1991. godine, ne sećam se tačno datuma, su dvojica oficira iz
16 kasarne Slobodan Macura u Benkovcu -

17 P: Oprostite. Kada govorite o oficirima, recite nam uvijek kome
18 pripadaju. Kada govorite -

19 O: Da. Oficira Jugoslovenske narodne armije. Dvojica oficira, jedan od
20 njih je Dragičević Dušan i drugi je bio Ristić Branislav. Dragičević Dušan je
21 bio major i bio je pomoćnik za pozadinu u brigadi. Kapetan Ristić je bio organ
22 bezbednosti. Došli su kod mene kući na moj stan i tražili su mi da im predam
23 ključeve magacina Teritorijalne odbrane koji su se nalazili u kasarni, odnosno
24 garnizonu Benkovac.

25 P: Oprostite. Tražili su od Vas ključeve magacina Teritorijalne odbrane,
26 a šta se u tom magacinu nalazilo?

27 O: Nalazilo se naoružanje i municija koje je po formaciji pripadalo
28 ratnom sastavu Teritorijalne odbrane opštine Benkovac, a čuvalo se u kasarni.

29
30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Izvolite, gospodine Black.

2 G. BLACK: [simultani prijevod] Izvinjavam se što prekidam, no prije nego
3 što se ode predaleko spominje se juni 1991., barem se tako vidi u transkriptu na
4 engleskom. Da li se eventualno ne radi o junu 1990.? Molim da se to razjasni.

5 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Milovančeviću, šta kažete
6 na ovo?

7 G. MILOVANČEVIĆ: Zahvaljujem se kolegi na ovom upozorenju.

8 P: Vi ste pomenuli juni 1991.?

9 O: Juni 1991., sigurno 1991. - ne 1990., 1991. godine. Oružje je bilo
10 pod kontrolom JNA. Mi nismo mogli da ga upotrebimo, bilo šta da radimo bez
11 odobrenja JNA. To je možda greška ako je bilo dokumentu nekom, ali -

12 P: Kada ste pominjali barikade rekli ste da se radi negdje o kraju
13 avgusta 1990. godine?

14 O: Da.

15 P: Pomenuli ste da su prvi višestranački izbori održani polovinom, u
16 prvoj polovini 1990. godine?

17 O: Da.

18 P: Sada govorite o ovom događaju i smatrate da je to bilo juna 1991.
19 godine?

20 O: 1991. godine, sigurno.

21 P: Hvala Vam. Da li je bilo ili postaviti ću drugačije pitanje. Kao
22 komandant Teritorijalne odbrane vršeći tu funkciju, kakvu ste saradnju imali sa
23 štabom u Splitu? Da li ste slali izveštaje njima? Da li ste od njih dobijali
24 naređenja, uputstva?

25 O: Pa ja sam sve do 30. jula, 30.7.1991. godine bio više puta dnevno u
26 kontaktima, stalnim kontaktima sa komandantom...komandom u Splitu. Stalno. Znači
27 ja sam, stalno su od mene tražili informacije. Oni su znali da je ta...to oružje
28 dislocirano negde, ja ne znam stvarno gdje je odveženo. Nije samo mene u
29
30

1 Benkovcu nego i Teritorijalne odbrane Obrovca. Tu je bilo oružje i Teritorijalne
2 odbrane Obrovca u toj istoj kasarni. Oduzeto je i drugim opštinama i ono je
3 dislocirano. Gde je završilo ja stvarno ni dan danas ne znam, stvarno.

4 P: Što ste se -

5 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Milovančević, izvinite što
6 Vam ovo ponovno radim, ali isto kao i gospodin Black vidim da se spominje 30.
7 juli 1997. ili se radi o pogrešnom citatu, pogrešnom prevodu. On kaže: "Do 30.
8 jula 1997. bio sam u stalnom kontaktu sa komandom u Splitu."

9 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, hvala Vam na upozorenju i molim Vas da nam
10 uvek skrenete pažnju ako to meni promakne. Zahvalan sam na ovome. Očigledno je
11 nešto drugo u pitanju.

12 P: Vi ste rekli koji datum?

13 O: 30. jul 1991. godine.

14 P: I ja sam tako čuo, časni Sude. Dakle ne radi se o 1997. već o 1991.
15 godini. 14. red na 57. strani dakle nije 30. juli 1997.

16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dobro, a u transkriptu je pisalo
17 1997. Hvala Vam.

18 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala Vama, časni Sude.

19 P: Ovo što ste rekli za naoružanje Teritorijalne odbrane u Benkovcu,
20 Obrovcu i u drugim opštinama, da li sam Vas dobro razumeo, dakle da je JNA
21 izuzela naoružanje iz magacina Teritorijalne odbrane i odnela ga na drugo mesto
22 koje nije bilo pod Vašom kontrolom?

23 O: Tačno tako.

24 P: Hvala Vam. Kada ste rekli da ste izveštavali štab u Splitu, na koji
25 štab ste mislili - da ste imali redovne kontakte i izveštaje?

26 O: To je štab operativne zone Teritorijalne odbrane za Dalmaciju u
27 Splitu.

28 P: Hvala Vam. Da li Vam pominjanje 1. maja 1991. godine kao datum nešto
29 znači?

30

1 O: Ma da. Znači. 1. i 2. maja, pa i dana nakon 1. i 2. maja je došlo do
2 oružanog sukoba u rejonu Kakma i sela Polača. Znači, sela Polača konkretnije. To
3 je južni... jedno selo na jugu teritorija opštine Benkovac.

4 P: Hvala Vam. Možete li nam reći ko se sukobio i da li je bilo nekih
5 posljedica?

6 O: Selo Po...Polača je bilo jedno od većih sela u tom rejonu većinom
7 naseljeno sa hrvatskim stanovništvom, znači stanovništvom hrvatske
8 nacionalnosti. I oni su otkazali, odnosno oni više nisu poštovali da tako kažemo
9 ajde nisu smatrali svojom miliciju koja je bila u opštinskom centru u Benkovcu.
10 I normalno da je policijska uprava Zadar formirala neku policijsku stanicu u
11 selu Polača.

12 Pripadnici te policijske stanice su na putnom pravcu Benkovac - Polača -
13 Biograd i tim pravcima seoskim koji se tu ukrštali kontrolisala, navodno
14 kontrolisala saobraćaj. U tom kontrolisanju su... uglavnom je cilj bio da se kod
15 pripadnika srpske nacionalnosti koji se tuda kretali nađe eventualno neko
16 naoružanje i na taj način bude to razlog za hapšenje, privođenje, maltretiranje
17 i tako dalje. To je 1. i 2. eskaliralo u međusobne neki...neke čarke i obračun
18 između pripadnika policijske stanice Zadar i pripadnika policijske, odnosno SUP-
19 a Benkovac, jer je to bio SUP Benkovac.

20 Pokušalo se mirnim putem doći do rešavanja tog problema ali je to
21 eskaliralo u oružani sukob, obračun koji je trajao tih dan, dva. Ja nisam tu bio
22 ali sam tako informisan.

23 P: U vezi sa tim sukobom samo jedno pitanje. Kažete sukob policijskih
24 strana iz Zadra i iz Benkovca pre izbijanja sukoba. Gde su te strane bile, gde

25

26

27

28

29

30

1 su se nalazile, kako su se sukobile?

2 O: Pa te snage, vidite... To selo Polače je veoma blizu, na malo j
3 udaljenosti, okruženo sa nekoliko isključivo srpskih sela i u ta srpska sela
4 normalno, redovnim radom policije, svakodnevno je bila prisutna policija SUP-a
5 Benkovac. Narod u tim selima je tražio da se reši problem tog maltretiranja u
6 Polači, kad se saobraća, kad se kreće i tako dalje. U kondaktiranju /sic/ između
7 policijske i policije, jedne i druge, al' to je ista policija, to je ista - još
8 je cela Republika Hrvatska, i za Srbe u Benkovcu i za...i za Hrvate u Polači,
9 došlo je do njihovog međusobnog obračuna. I desilo se da je 2., čini mi se 2.
10 maja, ne čini mi se /?nego/ sigurno, ubijen redarstvenik, odnosno pripadnik tih
11 paravojnih policijskih snaga Republike Hrvatske. Zvao se Franko Lisica.

12 P: Jesam li Vas dobro razumeo da su se dakle u Polači pri sukobu kada je
13 poginuo Franko Lisica sukobili milicioneri srpske i redarstvenici hrvatske
14 nacionalnosti?

15 O: Vidite o čemu se radi, u Benkovcu je, koji je bio normalno u
16 sastavu... u sastavu te milicije bilo više Srba, ali su bili svi Hrvati
17 policajci još koji su tu radili. Svi Hrvati su bili. A ovamo u Polači su bile
18 neke formacije policijske koje su bile... pardon... koje su nanovo formirane.
19 Zvali su ih redarstvenici. Tako su... takav su naziv imali /nerazgovijetno/.

20 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Oprostite, gospodine Milovančeviću.
21 Znam da još uvijek nije vrijeme, ali ako dozvolite - možemo li da napravimo
22 pauzu na traženje sudije Noswrothy i da se vratimo nešto kasnije?

23 No prije nego što to uradimo, spomenuto je, hoću da kažem kad se vratimo
24 možemo li da pogledamo datum na stranici 59., redak 16. Govori se o 2. maju,
25 htio bih da znam o kojoj godini se radi. Možemo li to kad se vratimo?

26

27

28

29

30

1 načelniku policije u Benkovcu Bošku Dražiću da ja posredujem, odnosno da ja
2 razgovaram u ime srpske strane sa hrvatskim predstavnicima i da probamo na miran
3 način razriješiti taj sukob.

4 P: Da li je ta Vaša ponuda prihvaćena i šta se desilo posle toga?
5 Najkraće.

6 O: Jeste, prihvaćena je. Ona je prihvaćena. Mi smo stupili u kontakt sa
7 hrvatskim...hrvatskom stranom, građanima iz Polače. Ne znam na koji način, to je
8 odradila policija iz Benkovca i dogovorili smo se za tačno vreme da se
9 predstavnik sela Polača i mi kao predstavnici ostatka teritorije Benkovac, ja
10 kao predstavnik na neki način, da razgovaramo u vezi prekida tih dejstava, tih
11 borbenih dejstava i normalizacije života i rada u tom prostoru.

12 P: Hvala Vam. Da li ste razgovarali, kad je to bilo i kakav je dogovor
13 postignut?

14 O: Jesam razgovarao. To je bio 6. maj ujutro u 8 sati. Sa hrvatske
15 strane došao je jedan čovjek.

16 P: Izvinite molim Vas što sam Vas prekinuo. 6. maj ujutru koje godine?

17 O: 1991., govorim o 1991. godini. Izvinjavam se.

18 Došao je sa druge strane čovjek, ugledni građanin iz sela Polača,
19 Bobanović čini mi se da mu je bilo ime Fra... sad ne znam tačno ime. I našli smo
20 se u kući Jure Miljevića, jednog uglednog građanina u selu Jagodnja Gornja. On
21 je čak taj dan imao neko slavlje pa je eto, to je uvećao na neki način svojim

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ličnim slavljem, trebao da ima slavlje al' nije baš proslavio. I ovaj, i mi smo
2 razgovarali, pošto je mene čovjek taj prepoznao. Znao je, ja sam tu dolazio u to
3 selo s njima sam saradivao, imali smo jako lep...lepe kontakte i saradnju pre
4 rata i normalno nastojali smo da tu saradnju i nastavimo. Čovjek se dogovorio i
5 mi smo se dogovorili da prekinemo, da povuče... da se snage povuku da građani
6 tih sela rade normalno poljske poslove, da saobraćaj kroz ta sela i tim
7 saobraćajnicama teče normalno. I čovjek otišao. Dali smo neke rokove, kao eto -
8 mi ćemo prekinuti odma, Vi prekinite odma il' prekinite za sat vremena, tad smo
9 dogovorili sasvim fino, sasvim normalno i sve na obostrano zadovoljstvo.

10 P: Da li je taj dogovor ispoštovan kasnije?

11 O: Pa on je ispoštovan za kratak period, mislim, nekoliko dana je... su
12 ljudi radili u polju i... ali su u toku noći, bilo je tih nekih opet provokacija
13 iz pešadijskog naoružanja. Dokad je sve trajalo, ja ne mogu da se sjetim, al'
14 recimo da je trajalo 7, 8, 10 dana - što nije uopšte bitno mislim s obzirom na
15 to da je to su poljski radovi u pitanju i sezona poljskih radova.

16 P: Hvala Vam. U vezi sa Vašim mestom komandanta Teritorijalne odbrane
17 Benkovca u toku tog maja 1991. godine, da li je to bila mirnodopska formacija
18 Teritorijalne odbrane?

19 O: Ma da. Samo sam ja bio i to sam ja kontaktirao. Moji su radnici
20 radili do dva sata i išli kući. To je mirnodopska formacija, mislim. Ja sam
21 obilazio teritorij, prikupljao informacije i slao u Split.

22 P: Kada kažete da ste prikupljali informacije i slali ih u Split, možete
23
24
25
26
27
28
29
30

1 li nam konkretno reći, može se zaključiti na šta mislite. Ali recite nam
2 konkretno, kakva je to bila priroda informacija i o čemu ste Vi to izveštavali
3 štab Teritorijalne odbrane Hrvatske u Splitu?

4 O: Izveštaji su bili isključivo vojno-bezbjednosne prirode. Znači,
5 isključivo vojno-bezbjednosne prirode. Znači, ono što se dešavalo na teritoriju
6 opštine Benkovac ja sam morao da činjenično utvrdim, da vidim šta je i da mu dam
7 određenu kvalifikaciju i kao takvu informaciju pošaljem pretpostavljenoj
8 komandi. To je moj zadatak bio. To sam radio.

9 P: Hvala Vam. Do kada opstaje ili postoji taj mirnodopski sastav
10 Teritorijalne odbrane Benkovac? Da li to možete opredeliti?

11 O: On...takav u mirnodopskom sastavu funkcioniše do 15. jula, tako 15.
12 jula, čini mi se da je bio 15. jul 1991. godine - normalno. Tada smo pozvani
13 bili od strane predsednika, čini mi se Vlade da je bio, Milana Babića na
14 sastanak u Knin mi komandan...komandanti Teritorijalne odbrane i šefovi policija
15 u opštinama Krajine, SAO Krajine.

16 Na tom sastanku je, koji je bio, da tako kažem zatvorenog tipa, smo
17 informisani o bezbjednosnoj situaciji na teritoriji SAO Krajine. Dakle,
18 teritoriji koja se izjasnila za određenu vrstu autonomije i koja je trebala da
19 se politički reši. Nama je data informacija i kasnije normalno na...naređenje da
20 samo štabovi opštinski iz mirnodopskih formacija po određenim rodovima i
21 službama u štabu, da se mobilišu i da budu u određenim, pod određenim merama
22 borbe... ovaj borbene gotovosti, odnosno određenom stepenu borbene, ovaj,

23
24
25
26
27
28
29
30

1 angažovanosti za daljnja angažovanja.

2 Pošto se situacija stalno pogoršavala, naročito od ti... od tog 15. pa
3 eto do ključno je taj bio 30. jul 1991. godine, mi smo svakodnevno, zato što smo
4 već bili brojčano tu jači, prikupljali informacije i normalno kontaktirali sa
5 komandama JNA...

6 P: Hvala Vam. Rekli ste da Vas je gospodin Babić kao i druge komandante
7 štabova Teritorijalne odbrane na području Krajine pozvao na sastanak i izneo
8 bezbednosnu situaciju. Možete li nam u jednoj rečenici reći šta je bio razlog za
9 mobilizaciju štabova Teritorijalne odbrane na području Krajine? Koje objašnjenje
10 je dato?

11 O: Eskalacija međunacionalnih odnosa između sna... /nerazgovijetno/
12 međunacionalnih odnosa na teritoriju SAO Krajine, odnosno /nerazgovijetno/
13 Hrvatske. To je eskalacija, znači više nije moglo da se kontroliše, oni su
14 cenili da bi što se tiče zaštite srpskog stanovništva trebalo izvršiti
15 mobilizaciju Teritorijalne odbrane.

16 G. MILOVANČEVIĆ: Izvinjavam se, časni Sude.

17 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] U redu je, gospodine Milovančević.

18 G. MILOVANČEVIĆ:

19 P: Šta se to desilo 30. ili 31. jula? Da li je bilo razloga za
20 mobilizaciju?

21 O: 30. jula u ranim jutarnjim satima dežurni oficir štaba Teritorijalne
22 odbrane Benkovac, mislim da je bilo negde oko 5 sati ujutru, me obaveštava da su
23 žene koje su čuvale ovce, stoku, u graničnom pojasu prema Biogradu i jednim
24 delom prema pravcu Šibenika, primetile pojačano kretanje i približavanje

25

26

27

28

29

30

1 pripadnika nekih oružanih formacija tim srpskim selima. U stvari to su bile
2 paravojne, normalno, policijske snage MUP-a Republike Hrvatske iz pravca sela
3 Vukšić prema selima srpskim /nerazgovijetno/ Kožlovac i Kolarina je izvršen
4 napad, izvršen napad snagama veličine jedne čete. Oko stotinjak pripadnika MUP-a
5 Hrvatske je napalo taj pravac i ta sela. Sela su bila totalno, potpuno
6 nenaoružana. Znači, običan narod je radio svoje svakodnevne poslove.

7 Iz južnog pravca prema opštini Benkovac, iz pravca Biograda prema selima
8 Miranje Donje i Ceranje, je napala jedna teroristička grupa brojčanog stanja,
9 čini mi se, četvorica ljudi je palo na tom pravcu. I iz sela Pristeg Donji prema
10 selu Ceranje Gornje i Ceranje Donje je napadala jedna teroristička grupa, tu
11 koju sam ja baš tad i uočio. Ja sam /nerazgovijetno/ došao da vidim, da
12 osmotrim, da vidim o čemu se radi, sa trojicom, trojicom tih terorista, odnosno
13 diverzanata. Praktično /nerazgovijetno/ neke diverzantske akcije.

14 P: Da li je tom prilikom došlo do sukoba sa tim snagama koje su
15 nailazile?

16 O: Do sukoba nije... pazite o čemu se radi, policijske snage MUP-a
17 Hrvatske, ovog jače sastava, ove čete koja je krenula prema /nerazgovijetno/ i
18 Kolarini, to je bio jako širok pojas, jedan širok pojas i one su se razvile
19 poljem. A ta sela srpska su na brdima, uzvišenjima. I normalno da su ti ljudi
20 koji su stražarili na tim barikadama tada, oni su neki imali lovačke puške,
21 lovačko naoružanje i tako dalje. Oni su iz straha i pripucali ne bi li ih
22 zaustavili, ne bi li ih opomenuli. To je bilo dovoljno tim redarstvenim snagama
23 da se zaustave dok tada pripadnici milicije, koji su jedino nosili naoružanje u
24
25
26
27
28
29
30

1 Benkovcu u tom momentu i to naoružanje pešadijsko i ono što su imali formacijsko
2 inače. Oni su se rasporedili na te pravce da pomognu narodu, jer narod je bio u
3 strašnom strahu i panici. Ja sam, ovaj, ja sam...

4 Obilazio sam te pravce u tih nekih sat vremena, pošto sam imao mogućnost
5 da to obiđem. Isto to je milicija priskočila u pomoć tom narodu i u tim selima
6 dole, prema južnom pravcu, prema Biogradu s tim da je grupa koja je išla od
7 južnog pravca - kasnije se uspostavilo da je to /nerazgovijetno/ sastav te
8 grupe, ona je napala već jednom seosku stražu, seosku stražu koja je tu stajala
9 na barikadi. I ljudi sa te seoske straže su pripucali i likvidirali su jednog od
10 te grupe. Mi nismo ni znali, tek smo saznali pet dana posle da je on likvidiran.
11 Da je poginuo taj čovek.

12 A grupa koja je napadala iz pravca Pristega prema Ceranjima Gornjim i
13 Donjim sa trojicom diverzanata po sred polja, ona je se kretala i već je zašla u
14 rejon srpskih sela. Tad su ti stražari, ti seljaci koji su bili...

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Molim Vas da usporite. Usporite.

16 SVJEDOK: Ja sam bio u prilici da pratim baš kretanje te trojice, tih
17 trojice diverzanata. Pratio sam ih sa jedne uzvišice, sa dvogledom, optičkim
18 instrumentima i oni su bili stavljeni u okruženje od strane tih seljaka koji su
19 samoinicijativno bez ikakve komande, bez ičega, s lovačkim, potpuno lovačkim
20 naoružanjem, priručnim naoružanjem, nekim cevima, ne znam šta su pravili puške
21 onako na tim barikadama, su opkolili tu grupu i ta grupa se maskirala u jedan
22 vinograd, voćnjak.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Hvala Vam. Da li je ta grupa zaustavljena?

2 O: Ona je zaustavljena u toku noći. Ceo dan znači i u toku noći grupa je
3 bila blokirana. I u jutarnjim satima kad su pripadnici grupe hteli da probiju
4 okruženje na njih je otvorena vatra i oni su likvidirani.

5 P: Hvala Vam. U to vreme, Vi ste govorili da se to dešavalo 30.07.1991.
6 godine u Benkovcu postoji kasarna JNA, je li tako?

7 O: Jeste.

8 P: Kolika je to kasarna? Koliko je tu bilo jedinica?

9 O: To je velika kasarna koja je mogla u tehničkom i svakom drugom smislu
10 da stalno obezbeđuje dve jedinice veličine brigade. Znači, pet, šest hiljada
11 ljudi. Stalno je tu bilo negde oko dve hiljade vojnika, dve, dve i po, tri
12 hiljade vojnika. Znači stalno, u mirnodopsko vreme.

13 P: Kakva je bila situacija sa komunikacijskim pravcima kojima su se
14 kretale jedinice JNA na području opštine Benkovac u tom letnjem periodu, možete
15 li nam reći? Sada mislim ne samo na kasarnu JNA u Benkovcu nego mislim na
16 pripadnike JNA, bilo ih je u drugim mestima.

17 O: Komanda JNA je tražila, komanda JNA je zahtevala od svih struktura -
18 političkih, civilnih, milicije, nas - da učinimo sve da se narod drži u miru i
19 da se ne zaprečavaju putevi. Međutim, sta...stalna kontrola i stalne te zapreke,
20 barikade, su postojale isključivo na opštinskim granicama prema Biogradu, Zadru
21 i Šibeniku. A među selima od straha u toku noći bi se barikade pravile, u toku
22 jutra bi se rušile - jer ljudi su svaki svoje selo zaprečavali od straha.

23 Razumijete?

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Hvala Vam. Kada govorite da su se u toku noći pojavljivale barikade u
2 selima, a da su se u toku jutra rušile, u kojim selima su to nicale barikade -
3 mislim na nacionalni sastav sela, i ko ih je rušio da li znate?

4 O: Pa slušajte, bilo je čak toga da su između tri, četiri srpska sela se
5 barikade pravile, mislim. Od straha. Nije tu bilo nekog razumnog razloga u
6 smislu i da je došlo... jer to su opet sela /nerazgovijetno/ sa istim sastavom
7 nacionalnim. Mnoge barikade i nisu /sic/ pa smo informisani od strane
8 pretpostavljene komande da naredimo nekim civilnim strukturama, tamo preduzeću
9 za putove i tako dalje, da to sklone. Tako da je to tako funkcionisalo.

10 P: Hvala Vam. Kada govorimo o tome periodu, leto 1991. godine, pored tih
11 barikada da li dolazi do nekih provokacija ili pucnjave ili ometanja vojnog
12 saobraćaja u bilo kom smislu? Imate li saznanja o tome?

13 O: Da. Da. Ja nisam kao komandant Teritorijalne odbrane na nikoji način
14 direktno učestvovao u aktivnostima JNA, nisam mogao. JNA je imala problema oko
15 deblokade kasarni u Zadru, Šibeniku i tako dalje. To se rešavalo u jesen 1991.
16 godine. I nakon sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Predsedništva SFRJ
17 da JNA može da izvuče svoja materijalna sredstva iz kasarni u Hrvatskoj i
18 aerodrom Zemunik i kasarne u Zadru pre toga su u tom smislu evakuisane,
19 materijalnom smislu. S tim...

20 P: Oprostite. Pomenuli ste taj sporazum između Predsedništva SFRJ i
21 rukovodstva Hrvatske o deblokadi kasarni i evakuaciji. Kada je to bilo? Rekli
22 ste jesen 199...?

23 O: Hiljadu devesto... jesen 1991. godine. To je jesen 1991. godine.

24 P: Hvala Vam. Da li je taj sporazum ispoštovan?

25 O: Pa nije ispoštovan. Taj sporazum nije ispoštovan na teritorijima
26 opštine Benkovac koji mi je poznat, pa o tome mogu da pričam. Hrvatske snage su

27

28

29

30

1 tu evakuaciju izvlačenja te tehnike maksimalno ometale i po svim procenama
2 namerno ometale u smislu da uništi tu opremu, da joj ne da da napusti napusti i
3 tako dalje.

4 P: Hvala Vam. Koje hrvatske snage i u kojim mestima su bile kada
5 govorite da su ometale izvlačenje JNA i napadale tehniku. Gde je to bilo na
6 području opštine Benkovac?

7 O: To su paravojne hrvatske snage Zbora narodne garde, redarstvenici,
8 odnosno rezervni sastav milicije, MUP-a Hrvatske. Glavna sela su to bila
9 Škabrnja i Nadin, odnosno objekti Nadinska gradina.

10 P: Hvala Vam. Na koji način su iz tih sela ometani ti... to izvlačenje
11 JNA? Čime je to vršeno, kako je vršeno?

12 O: Po zemaljskim ciljevima ometano je iz protu... iz pešadijskog
13 naoružanja i protuavionskih topova, odnosno mitraljeza. A učestalo je i ometanje
14 uzletanja transportnih aviona sa aerodroma Zemunik. Na njih je otvarana vatra iz
15 topova 20mm i mitraljeza protiv-vazdušne, mislim protiv-avionskih 12.7mm.

16 P: Hvala Vam. Pomenuli ste i protiv-avionske topove i protiv-avionske
17 mitraljeze i otvaranje vatre. Odakle je dolazila ta vatra? Gde su se ta oruđa
18 nalazila, da li to znate?

19 O: Glavna tačka, glavni objekat je bila Nadinska gradina koji je
20 dominirao jednim prostorom tu u svakom smislu i koji je praktično bio neosvojiv.
21 To je utvrđena građevina iz ne znam iz kojeg veka. Ona je bila fortifikacijski,
22 inženjerijski uređena, utvrđena i oni su sa te pozicije otvarali vatru na putni
23 pravac Benkovac - Zadar koji je prolazio kroz Biljane Donje i sa tog brda, sa te
24 Gradine pucali su na avione koji su uzletali, transportne avione koji su
25 uzletali sa aerodroma Zemunik.

26 P: Hvala. Možete li nam reći odakle Vam ovi podaci o oruđima i snagama
27 koje dejstvuju sa lokacija koje ste pomenuli i odakle Vam podaci o posledicama?

28
29
30

1 O: Pa slušajte, podatke o oruđu iz više načina se moglo utvrditi i
2 utvrdilo se. Prvo osmatranjima, a drugo nakon normalno izvedene te akcije
3 Jugoslovenske narodne armije koja je neutralisala te snage i zaplenila
4 naoružanje, pa smo našli to naoružanje. Znači i normalno na posledicama na
5 vozilima gde su vozila pogođena sa kalib... sa mecima određenog odgovarajućeg
6 tog kalibra.

7 P: Kada kažete "ometani su konvoji JNA", pretpostavljam da ste na njih
8 mislili kada ste govorili o kopnenim /?ciljevima/.

9 O: Da. Da. Isključivo na konvoje ili na... niko drugi nije ni izvlačio
10 tu tehniku osim JNA.

11 P: Još jedno pitanje, kakvu je to tehniku JNA izvlačila i odakle tim
12 putem?

13 O: Tehnika je bila s aerodroma Zemunik. To je uglavnom bila elektronska
14 oprema, tamo je bila Vojna akademija vazduhoplovna, tamo je bio školski centar.
15 Tamo je bio civilni aerodrom, vojni aerodrom. To je bilo ogromne količine govora
16 za avione, za...za...za helikoptere za sve... radi se o tome. Znači to su
17 ogromne količine bile materijalne... /nerazgovijetno/ sredstava.

18 Vojska je da bi to izvukla, a izbjegla ove provokacije, sagradila novi
19 put kroz neka polja i hrvatske snage su otvorile vatru i na taj put. I tu je
20 poginulo, ja mislim, 15-tak, 20 vozača i ljudi u pratnji u tom periodu
21 izvlačenja tehnike.

22 P: Kažete taj put preko polja koji je izgradila vojska, odakle je išao i
23 ka kom pravcu?

24 O: E ovako. Išao je... on je išao od aerodroma Zemunik severna strana,
25 znači severna strana aerodroma Zemunik kroz selo Smokovići, kroz voćnjak PK
26 Zadar izišao na Zemunik Gornji i drugim putnim pravcem išao na Smiličić, selo
27 Smilčić znači i preko Debelog brda u Benkovac, odnosno dalje prema Kninu i
28 dalje.

29
30

1 P: Da raščistimo još jednom razlog zašto je taj put kroz polja
2 napravljen za izvlačenje tehnike?

3 O: Samo zato što se nije moglo redovnom saobraćajnicom to izvući prema
4 dogovoru između vlasti Republike Hrvatske i Jugoslavije. Samo zbog toga jer nije
5 se moglo izvlačiti, ljudi su ginuli, stradavali.

6 P: Hvala. Rekli ste da je na tom sporednom putu bilo 15, 20 mrtvih.

7 O: Jest sigurno.

8 P: Na čijoj strani? O kojim se ljudima radilo?

9 O: Na našoj strani, na našoj strani. Radi se o vozačima kamiona, tih
10 transportnih kamiona. Radi se o pratećoj vojsci, vojsci koja je pratila te
11 konvoje. Znači to su uglavnom obezbeđenje pa su hrvatska strana otvori
12 minobacačku vatru onda poginu i pješaci, razumete, i tako. Dakle, to su te
13 žrvte.

14 P: Hvala Vam. Da li nam možete reći, pomenuli ste Nadinsku kosu i
15 Škabrnju, da li su ta sela bila na području opštine Benkovac? Jesu li pripadala
16 opštini Benkovac?

17 O: Nadin jeste. I Nadin je bio mešovito selo što se tiče nacionalnog
18 sastava, ali je već...većina stanovništva bila hrvatska, znači, većina hrvatska.
19 I Srbi su napustili već ranije zbog prisustva tih snaga hrvatske paravojske
20 napustili su svoje domove i u tim... u Nadinu je ostao isključivo hrvatski
21 narod.

22 A Škabrnja je selo na... u zadarskoj opštini. Najbogatije, najveće i
23 najjače selo - mislim u ekonomskom smislu. Ono je bilo na... u sastavu zadarske
24 opštine na granici prema Benkovcu, benkovačkoj opštini.

25 P: Rekli ste da je Škabrnja bilo hrvatsko selo, najjače selo. Otkuda u
26 Škabrnji, tom selu protiv-avionski mitraljezi, topovi i drugo naoružanje? Vi ste
27 pominjali naoružanje kojim su delovali.

28 O: Slušajte, otkuda - ja stvarno ne znam. Mislim, te informacije nisam
29
30

1 imao niti znam o...otkuda su to nabavljali. Ali su ta...to oružje, ta sredstva
2 su i se izviđanjem su utvrđena i kasnije u akciji zaplijenjena su ta...ta oruđa
3 i ta sredstva. A da Vam kažem što se tiče tih informacija, ja sam bio u prilici
4 da slušam jedan razgovor desetak dana pre akcije na Škabrnju između načelnika
5 Generalštaba Vojske Jugoslavije, generala Adžića i tada već generala Ratka
6 Mladića. General Ratko Mladić je slučajno bio u Benkovcu u komandi 180. brigade
7 i na tom Benkovc... na tom sastanku na kojem sam pozvan i ja kao komandant
8 Teritorijalne odbrane smo informisani o vojno-bezbednosnoj situaciji na terenu.
9 U tom momentu je telefonskim vezama pred... sa Beogradom pozvan general Mladić
10 na razgovor gde mu je general Adžić pred smanjenim brojem starešina - jer kad se
11 on pojavio onda je veći broj starešina morao da napusti tu operativnu salu jer
12 nisu bili u pozi da slušaju, ostali smo mi komandanti, načelnik policije - sad
13 ne sećam se koji je od tih saradnika, gde je general Adžić pitao šta se to
14 dešava i zašto avioni dolaze u Beograd probu...izbušeni. Ja nisam ni znao do
15 sad...tada da...da...da se na avione otvorila tako vatra i da su oštećeni bili.
16 General Mladić mu je rekao da on ne... mislim nema informaciju o tome al' da će
17 utvrditi sve o čemu se radi i da će izvestiti njih u Generalštabu JNA u
18 Beogradu.

19 P: Hvala Vam. Želite li nešto dodati?

20 O: Da nastavim. /nerazgovijetno/ Da. Da. Tu je normalno u tom razgovoru
21 koji je trajao petnaestak minuta general Adžić zahtevao od generala Mladića da
22 proba naći načina da mirnim putem uspostavi kontakt sa hrvatskom stranom i da ih
23 upozori na sporazum o izvlačenju tehnike i da prestanu s tim dejstvima. Znači,
24 na miran način. To je trajalo... to je bilo negdje desetak dana pre te
25 ak...akcije koja se desi... tih dešavanja u Škabrnji oružanih.

26

27

28

29

30

1 P: Hvala Vam. Dovoljno je.

2 Da li Vi znate nešto o akciji koja je vođena u selu Škabrnja u novembru
3 1991. godine?

4 O: Znam. Sve ono što se ticalo Teritorijalne odbrane pa kasnije i što se
5 dešavalo tamo u Škabrnji mi je u potpunosti poznato.

6 P: Možete li nam reći kako to znate i da li je Teritorijalna odbrana
7 imala neke veze sa tom akcijom u Škabrnji?

8 O: Jeste. TO je imala indirektne veze ali o tome ću kasnije. Da sad
9 objasnim kako je, kako je u stvari tekla ta priprema neka što se tiče te akcije.
10 17. novembra u večernjim satima, sad ne znam već je zima bila, znači 6, 7 sati,
11 smo pozvani ja kao komandant Teritorijalne odbrane i Boško Dražić kao načelnik
12 policije u Benkovcu. Na tom sastanku kojeg je vodio...

13 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Prevodilac nije čuo datum u novembru,
14 negdje uveče oko šest sati ili oko sedam sati, koje godine? 1991.?

15 SVJEDOK: Izvinjavam se. Da, hiljadu deve... 1991. godine, 17. novembar.
16 Mogu da nastavim?

17 G. MILOVANČEVIĆ: Zamolit ću Vas, oprostite, uvek kada pominjete datum -

18 PREVODITELJICA: Molimo govornike da prave pauzu između pitanja i
19 odgovora da se ne preklapaju.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. MILOVANČEVIĆ:

2 P: Rekli ste, dobili ste poziv. Tko Vas je pozvao, gde ste otišli i šta
3 ste saznali?

4 O: Mene je pozvao načelnik štaba 180. brigade, potpukovnik Momčilo
5 Bogunović. Momčilo Bogunović.

6 P: Kažete, to je bilo u večernjim satima 17.11.1991. godine, šta Vam je
7 potpukovnik Bogunović rekao?

8 O: Potpukovnik Bogunović je... normalno, samo nas je pozvao i rekao ima
9 neka aktivnost koja se planira. Tu imate i vi neki zadatak, pripadnici
10 Teritorijalne odbrane što vas sleduje s obzirom na vaš...vaše sposobnosti i
11 formaciju. I starešina operativac tada, potpukovnik Dabić /nerazgovijetno/ da se
12 setim je stavio plan pred sve prisutne i rekao: "Vi, komandante Teritorijalne
13 odbrane imate zadatak da obezbedite, u smislu da podignete na veći stepen
14 borbene gotovosti te mesne straže, jedinice TO prema liniji razdvajanja srpskih
15 i hrvatskih snaga u rejonu Škabrnja odnosno Biljana Donjih." Za mene je to
16 značilo zadatak da se tim seoskim stražama, tim ljudima, da se organizuju
17 patroliranja u vreme neke aktivnosti koje... neke te aktivnosti koja je
18 planirana od strane Jugoslovenske narodne armije.

19 P: Mogu li Vas prekinuti ovde?

20 O: Da. Izvol'te.

21 P: Kada govorite o tim seoskim stražama koje je trebalo aktivirati, u
22 kojim mestima su se one nalazile?

23 O: To su sela zapadnog dela teritorija opštine Benkovac, dakle sela...

24 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Da li je svjedok rekao: "Trebalo je
25 da budu aktivirani"?

26 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, ne znam da li sam pravilno citirao svedoka.
27 Postavit ću pitanje na drugi način. Dakle oprostite, molim Vas, ako sam bio

28

29

30

1 neprecizan.

2 P: Dobili ste zadatak i kada pominjete bilo koju jedinicu ili bilo koje
3 selo, uvek recite o kom se radi?

4 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ne, ne, ne.

5 G. MILOVANČEVIĆ:

6 P: Dakle, koje seoske, koje jedinice ste imali u vidu, Vi kao komandant
7 Teritorijalne odbrane?

8 O: Pa to je, evo odeljenje TO, mesne zajednice odnosno sela Biljane
9 Donje. Dakle, to je odeljenje, 10 ljudi. Odeljenja u selu Veljane, odnosno
10 Veljanska kosa, odeljenje u Smilčiću i tako dalje. To su ta sela koja su... koja
11 su graničila sa zadarskom opštinom.

12 P: Hvala Vam. Ja sam Vas prekinuo pri tome. Opišite dakle šta je bilo
13 dato kao zadatak? Šta je trebalo uraditi?

14 O: Ovako, mi smo upoznati, mi smo upoznati s tim da će, da je
15 Jugoslavenska...Jugoslovenska narodna armija sa isključivo svojim sastavom
16 dobila zadatak, znači dobila zadatak da uz određenu demonstraciju, odnosno
17 grupisanje svojih snaga - ne baš demonstraciju sile u smislu otvaranja vatre - i
18 svoje prisustvo u rejonu sela Škabrnje, da uspostavi kontakt s predstavnicima
19 oružanih formacija Hrvatske vojske koja je tu bila, odnosno ZNG-a, šta je bilo i
20 tako dalje, i da s njima obavi razgovore. Određene su starešine koje su imale
21 tačno listu pitanja i na koji način je teklo da se ti razgovori obave i kojem
22 smislu da teku /sic/. A cilj je bio da se hrvatske snage upozore da ne smeju
23 više otvarati vatru na te konvoje i na te avione koji su... koji su... na koje
24 je otvarana vatra, da se hrvatske snage povuku sa tih objekata i omoguće
25 normalnu komunikaciju...komunikaciju prema tom sporazumu koji je potpisan prethodno,
26 tom političkom sporazumu.

27 Zadatak je bio da u tom sastavu... u tom sastavu šta se tiče pješadije
28 JNA je učestvovala su /sic/ aktivne starešine JNA. Dakle, sve aktivne starešine
29 JNA koje su tu bile po planu. Ta jedinica je brojala negde oko 80-ak ljudi sad
30

1 kad sve skupe, ljudi. A što se tiče angažovane tehnike, angažovana su tri tenka
2 sa posadama, normalno. I sad, ne mogu tačno da se setim ali aj... recimo jedna
3 mehanizovana četa sa 8 ili 9 transportera. Posade tenkova su bile isključivo
4 aktivni vojni...vojnici na odsluženju vojnog roka različitih nacionalnosti.
5 Starešine, komandiri su također isto aktivni oficiri JNA, a sastav, dopunjeni
6 sastav transportera bio je iz rezervnog sastava, rezervista JNA koji nisu bili
7 sa teritorija opštine Benkovac. Oni su bili negdje, ja sam neke dobio
8 informacije, sever Vojvodine, Smedereva, Bosne, ne znam ni ja po koji... to su
9 bili specijalnosti određene za te transportere. Ti vojnici, rezervisti koji su
10 se pojavili na teritoriji opštine Benkovac su se nalazili u objektima
11 poljoprivrednog dobra PK Zadar u Smilčiću i oni su tu bili nekoliko dana pre te
12 akcije, dovedeni odnekle ne znam ni ja, pojma nemam odakle.

13 Ja sam bio na tom mestu tri, četiri dana pre toga jer sam vodio
14 pomoćnika za moral 9. korpusa da mu pokažem put do tog sela, a bila je već
15 večer, noć, da ne bi čovek... Čovek nije nikad tu išao i vodio sam do tih ljudi
16 koji su navodno bili u nekoj pobuni. Hteli su da se vrate kućama jer su već dugo
17 vremena bili mobilisani.

18 P: Oprostite, Vi ste rekli da su to bili mobilisani vojnici JNA?

19 O: Isključivo JNA i to nisu sa mog teritorija. Sa teritorija opštine
20 Benkovac ne.

21 P: Pošto ste pomenuli da ste vodili tog oficira do njih... Šta se
22 desilo?

23 O: Da. To je bio pukovnik, to je bio pukovnik Mesud. Mesud... mislim da
24 je... kako se, ne mogu sad da se sjetim...

25 P: Da li je Hasotić?

26 O: Hasotić, tako je. Mesud Hasotić. I ja sam normalno bio na licu mesta
27 dok je on vodio razgovor. Rekao je ovako njima: "Momci, Vi ćete za neki dan, ja
28 nisam ni znao koji, pojma nisam imao, izvršiti neki formal... ako jednostavan
29 zadatak koji neće... gde neće biti borbenih dejstava i posle toga idete kući.
30 Nema razloga da se bunite, sve će biti u redu, niko od vas neće... nema razloga,

- 1 nit će nastradati, nit će se šta desiti." I oni su se smirili.
- 2 E sad se vraćam, sad se vraćam na akciju u Škabrnji, u taj sastav, tih
3 snaga gde su prisustvovali ti rezervisti. Komandir tih snaga koje su išle
4 tenkovima i transporterima bio je Stefanović Miodrag, poručnik, aktivni oficir.
5 On je bio u pratnji dece, mladih vojnika koji su odslužili vojni rok, različitih
6 nacionalnosti. Imao je zadatak da sa megafonom sa tenka, sa megafonom, pozove
7 prve građane, odnosno prve pripadnike ako se na...nađe na njih u Škabrnji i da
8 ugase tenkove i da ih pozovu na razgovore. A vojnik pored njega je nosio
9 jugoslovensku zastavu, vojnik. Kad je...
- 10 P: Oprostite, govorite o...
- 11 O: To je planirani zadatak, to je tako odrađeno sve do njegove pogibije.
- 12 P: Govorite o oficiru JNA Stefanoviću i vojniku JNA?
- 13 PREVODITELJICA: Molimo govornike da se ne preklapaju radi prevoda.
- 14 O: JNA su i oficir i vojnik.
- 15 Pošto je ta kolona prošla kroz zapadni deo Škabrnje...
- 16 P: Mogu li Vas prekinuti? Oprostite.
- 17 O: Izvinite. Izvol'te.
- 18 P: Uvek samo sačekajte da kažem ono što imam, a onda nastavite, zbog
19 prevoda /nerazgovijetno/.
- 20 Dakle, Vi ste bili 17.11.1991. godine pozvani u štab kod potpukovnika
21 Bogunovića i ovo Vam je predloženo. Jesam li ja dobro reko?
- 22 O: Jeste, jeste.
- 23 P: To Vam je rečeno 17.11.1991.?
- 24 O: To će tako biti i tako je to odrađeno.
- 25 P: Za kada je određen početak akcije? Da li Vam je to rečeno?
- 26 O: Za ujutro. Za odma za ujutro 18. u osam sati nakon primanja
27 naređenja.
- 28 P: I šta ste dešava sutradan, 18.11.1991.? Kad akcija počinje i kako?
- 29
- 30

1 Možete li nam to najkraće opisati.

2 P: Jedinica polazi sa tog poljoprivrednog dobra u Smilčiću. Tu je ona
3 krenula gde su ti rezervisti bili. I išla je pravcem Smilčić, Zemunik Gornji sa
4 ciljem da skrene levo prema Škabrnji. Sve je išlo normalnim tokom. Ja sam bio u
5 Biljanima /u engleskom transkriptu: "Smiljani"/ Donjim i zajedno sa ostalim
6 oficirima koji su tu bili raspoređeni sam pratio preko sredstava veze celu
7 aktivnost.

8 P: Kažete, jedinica je krenula iz Smilčića. Da li je to jedinica JNA?

9 O: Da. Isključivo jedinica JNA.

10 P: Pre nego što pređemo na opis događaja, molim Vas, koliko je Vaših
11 snaga, snaga Teritorijalne odbrane, bilo uključeno u ovu akciju i gde su te
12 snage bile?

13 O: Pored tih snaga nabrojanih mesnih zajednica, tih sela, tih možda
14 petnaestak, dvadeset ljudi čiji je zadatak bio da obezbede ambulante, ne znam
15 sad, trafo stanice i tako - to im je inače bio cilj, borbeni zadatak. Ja sam
16 dobio zadatak, ne dobio zadatak nego moja je bila dužnost, a uz to sam dobio i
17 kao zadatak, kao obavezu da pripremim u slučaju eskalacije, al' to je u slučaju
18 eskalacije, u slu... da nešto eskalira što je bilo... trebalo je učiniti sve tim
19 naređenjem, tom akcijom da se ne desi najgore da... normalno zaštitim moje
20 jedinice Teritorijalne odbrane u tim selima i civile u mojim selima. Znači, u
21 selima teritorija opštine Benkovac.

22 Ja sam ujutro naredio jednom odelenju od nekih 12 vojnika,
23 diver...protiv diverzantske jedinice Teritorijalne odbrane, formacije koja je
24 postojala i u mirnodopskom sastavu, da minibusom jednim dođe, odnosno da se
25 pre... dislocira u Biljane Donje. Tu jedinicu je pratio, kao za eventualno za
26 neko obezbeđenje dva minobacača 82mm sa posadom što je normalno pripadalo
27 Teritorijalnoj odbrani po formaciji i po svim propisima. I kao prateća, u

28
29
30

1 slučaju, u slučaju pružanja potrebe za sanitetom, jedan kombi, sanitetsko vozilo
2 pod komandom, da tako kažem, komandira te...te...tog vozila Nade Pupovac,
3 jedno...jedne žene koja je obavljala...obavljala te sanitetske poslove u
4 Teritorijalnoj odbrani. I oni su došli i bili su tamo gde sam i ja bio u rejonu
5 Biljana Donjih, znači gde su bile i starešine Jugoslovenske narodne armije koji
6 su imali neke svoje zadatke i tu sam ja pratio celu situaciju preko sredstava
7 veze.

8 P: Hvala Vam. Opisali ste snage. Koliki je bio njihov brojčani sastav?
9 Mislim na snage Teritorijalne odbrane koje ste Vi odredili?

10 O: Pa kad uzmemo ove... tu negde 25 do 30 ljudi recimo angažovanih što
11 direktno, što...što u čekanju.

12 P: Hvala. Rekli ste da su te snage bile na mestu gde ste i Vi bili.
13 Znači, recite nam još jednom, gde su te snage bile raspoređene?

14 O: Da. One su bile raspoređene... ja ću Vam reći tačno kuće. Zas...
15 Biljane Donje, zaseok Škorići, pored puta. Odmah pored škole, pored puta.

16 P: Koliko je to daleko od sela Škabrnje?

17 O: Vazdušne linije 2km recimo; 3, 2, 3, 2km.

18 P: Kada je ta Vaša jedinica Teritorijalne odbrane, da je uslovno tako
19 nazovem, dakle tih 25, 30 ljudi, kada su došli u Biljane Donje? U koliko sati,
20 kog dana?

21 O: Pa ujutro pre 7 sati 18. novembra 1991. godine.

22 P: Hvala Vam. Rekli ste da je ujutru krenula i jedinica JNA. Od čega
23 se... da li nam još jednom možete ponoviti od čega se sastojala ta jedinica JNA
24 koja je išla ka Škabrnji?

25 O: Pa rekao sam. Sastojala se od mehanizovane pešadije, 8 ili 9
26
27
28
29
30

1 transportera.

2 P: Objasnite nam, šta je to mehanizovana pešadija?

3 O: To su pešadinici vojnici koji se na bojištu transportuju i koriste
4 vatrena sredstva transportera oklopnih. Eto.

5 P: Hvala. Znači, bilo je tih 7, 8 oklopnih transportera. Koliko tenkova
6 je bilo, pominjali ste i njih?

7 O: Bila su 3 tenka data više kao ono eto da se pokaže da je... da je JNA
8 moćna, da može ako hoće i tako dalje. Bila su tri... to je vod tenkova. Tri
9 tenka su vod tenka, sa posadama.

10 P: Hvala. Rekli ste da su oni iz svoje baze krenuli u 7 sati ujutru.
11 Kako to znate i kako znate kuda su išli?

12 O: Znam tako što sam bio na licu mesta kad su krenuli. Bio sam na licu
13 mesta u Smilčiću na tom objektu poljoprivrednog dobra i mi smo svi oficiri JNA
14 koji su bili u Biljanima Donjim kasnije drugom saobraćajnicom koja povezuje
15 Smilčić i Biljane Donje za pet minuta došli na to mesto u Biljane Donje. Znači,
16 bio sam tu i oni su krenuli i kad su krenuli mi više ja...ja nisam ih pratio.
17 Mislim, nisam imao ni razloga da ih ja pratim.

18 P: Hvala Vam. Šta se dešava sa tom kolonom JNA u kojoj su bili tri tenka
19 i tih 7, 8 oklopnih transportera kada dolazi u Škabrnju? Gde su prethodno prošli
20 i šta se dešava u Škabrnji? Da li znate?

21 O: Znam. Ta kolona je došla na raskrscnicu Zemunik Gornji - Škabrnja -
22 Zadar. Krenuli su levo za Škabrnju kroz zaseok Ambar u kojem je bilo naroda, svi
23 su hrvatske nacionalnosti, ali gde se vojska pozdravljala ne znam ni ja, takvu
24 sam dobio informaciju da je bilo maltene mahanja, eto, kao ono čisto idemo do...

25

26

27

28

29

30

1 sa dobrim namerama, eto.

2 Taj Ambar je dugačak jedno, sad ne znam, ne mogu da se setim to je već
3 možda 300, 400 metara. Dolazi se na saobraćajnicu, dolazi se ovaj na...na ulazu
4 u onaj centralni deo Škabrnje kako ga ja zovem sad. Centralni deo Škabrnje i na
5 saobraćajnicu koja povezuje Biljane Donje prema Zadru. Znači to je tih 300, 400
6 metara. Ne znam, možda i 500, sad ne mogu...

7 P: Oprostite, tu do tog trenutka da li je bilo bilo kakvog otvaranja
8 vatre?

9 O: Ma ništa. Ne. Bilo je sasvim normalno i ...

10 P: Hvala. Šta se dalje dešava?

11 O: Kad je kolona došla do raskrsnice Biljane Donje - Zadar - Škabrnja, a
12 Škabrnja je i...i u jednom i u drugom pravcu, znači to je ta raskrsnica, tu je
13 zaustavljena kolona. I kako ja imam informaciju, poručnik taj Stefanović silazi
14 sa transporterom svog, uzima megafon i vojnik pored njega silazi sa zastavom jer
15 su vidjeli neke ljude na udaljenosti nekih 50, 60 metara ispred sebe, s namerom
16 da ih pozove, ugasili su motore, s namerom da ih pozove da dođu da kontaktiraju.

17 U tom momentu neko sa strane, hrvatske strane, pogađa u glavu, čelo, ne
18 znam, pa u lice, u glavu pogađa poručnika. Poručnik na mestu ostaje mrtav.
19 Voj... pošto se to desilo odmah pred vozilom prvim, prilazi mu taj prvi vojnik
20 koji ide sa zastavom, dete, jedan, dete muslimanske nacionalnosti al' koji je
21 poginuo, 19 godina, 20 - ne znam kol'ko je imao - prilazi da mu pomogne. Ubijaju
22 i njega.

23 P: Ko ga ubija?

24 O: Ubijaju ga pripadnici tih paravojnih oružanih snaga Škabrnje, odnosno
25 hrvatske vojske u Škabrnji.

26 P: Šta se dalje dešava?

27 O: Tada dolazi do jednog haotičnog stanja koje je trajalo, pa nekih ajde

28

29

30

1 da kažemo pola sata, nije ni pola sata, možda tako sad pola sata recimo. To je
2 bilo obostrano otvaranje vatre. Obostrano.

3 S tim da je, da su starešine JNA iz Biljana Donjih izričito naredile da
4 se što hitnije odmah prekine vatra. A ovi nisu mogli da prekinu vatru pošto su
5 hrvatske snage otvarale vatru sve žešće i žešće. U jednom momentu i hrvatske
6 snage prestaju sa vatrom i nastaje zatišje.

7 P: Rekli ste da je ta vatra trajala oko pola sata. Znači poslije tih
8 pola sata obostrane vatre nastaje zatišje?

9 O: Zatišje.

10 P: Samo sačekajte da završim. Šta se dalje dešava?

11 O: Ovako. Izvještava se o tome komanda brigade u Benkovcu gde je bio
12 Bogunović potpukovnik. Traži se da komanda 9. korpusa izda dalja naređenja u
13 smislu da li da se ta grupa, ta formacija vrati ili zauzme tu poziciju pa zadrži
14 je ili krene napred. Mislim to su te tri mogućnosti koje su mogle da se odrade.

15 Prema toj grupi kreće major Đurica Janko, aktivni oficir, komandant puka
16 artiljerijskog u Benkovcu. I on ide sa... vjerojatno je dobio informaciju iz
17 komande garnizona u Benkovcu da ide da smiri situaciju, da će biti informisan
18 šta dalje činiti. Potpukovnik Đuri... major Đurica odlazi tamo. Ne puca se.
19 Razgovori traju možda desetak, petnaestak minuta. Čeka se naređenje, odnosno šta
20 dalje činiti.

21 U tom momentu su verovatno se snage hrvatske konsolidovale i
22 organizovano napale tu kolonu vozila, transportera i tenkova. Tada je svoj po...

23

24

25

26

27

28

29

30

1 zauzeli svoje pozicije u transporterima, tenkovima i došlo je do opšteg...opšteg
2 sukoba, odnosno opšteg otvaranja vatre s jedne i druge strane.

3 U toj celoj eskalaciji se već za nekih pola sata kontaktiralo sa
4 hrvatskom stranom da se zaustave ta dejstva. Hrvatska strana, kako smo dobili
5 informacije, uopšte nije htela da zauzme... mislim da se zauzme oko...oko
6 prekida vatre i zbog tih svih pogibija i ranjavanja, zbog napada na tu tehniku i
7 na... se nastavilo sa daljnjim kretanjem te jedinice u pravcu centra Škabrnje.

8 P: Koliko su ta borbena dejstva u nastavku trajala i do kada su trajala
9 tog 18.11.1991. godine? Da li se sećate?

10 O: Trajala su ceo dan. Do mraka. Do pred mrak.

11 P: Hvala. Pitat ću Vas nešto, gospodine Lakiću. Vi ste bili na drugoj
12 lokaciji, niste bili u Škabrnji. Kako znate sve ove podatke, ove detalje?

13 O: Ja sam u Škabrnju ušao kad je zaustavljena akcija zato što sam od
14 ovih mojih snaga koje su mi bile u rezervi, oni su se sve moje te snage su
15 pretvorene u snage za evakuaciju civilnog stanovništva iz Škabrnje. To vozilo
16 saniteta izvlačilo je ranjene...ranjene vojnike ali i civile. Taj minibus koji
17 je dovezao tih... to moje odelenje protiv-diverzantske jedinice je izvlačio, pa
18 ja mislim u pet, šest navrata žene, decu i starce iz Škabrnje. I kad je akcija
19 zaustavljena negde oko 5 sati popodne, kada nije više bilo borbenih dejstava jer
20 su se hrvatske snage povukle definitivno, ja sam ušao u Škabrnju smatrajući da
21 ima još civila i da probamo u toku večeri te ili te noći da te civile izvlačimo
22 i da ih evakuišemo.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Oni su svi koje smo pronašli evakuisani u nekoliko objekata u Benkovcu u
2 dečji vrtić, u osnovnu školu koja nije radila i još neke objekte civilne zaštite
3 koji su bili na raspolaganju. To je bilo negde, a da sad ja ne znam tačno cifru,
4 ali mislim oko 120, 130 civila, žena, dece, starijih ljudi i tako dalje.
5 Normalno, te noći mi smo njih, ja sam lično bio tamo i pitao šta da činimo s
6 vama, da eto da se... Njihov je predlog bio da im omogući da pređu na hrvatsku
7 stranu svojim.

8 Ja sam tražio od prevoz... od autoprevoznog preduzeća u Benkovcu
9 autobuse i dobili smo autobuse i prebačeni su na najbližu granicu prema
10 hrvatskim snagama i oni su civile u toku noći, u toku večeri 7, 8, 9 sati prešli
11 u pravcu Pristega prema hrvatskoj strani.

12 P: Pomenuli ste da je stotinjak, možda i više, civila stanovnika
13 Škabrnje evakuisano od strane pripadnika Teritorijalne odbrane...

14 O: Jeste. Da.

15 P: ... u toku samih borbi. Možete li nam reći koliko je selo Škabrnja
16 brojalo stanovnika u to vreme, otprilike?

17 O: Ja tačan broj ne znam, ja tačan br... al' mislim preko dve hiljade
18 stanovnika, sigurno. To je veliko selo na velikoj teritoriji. Oko 2.000...
19 sigurno su imali oko 2.000 stanovnika. Ali pazite, stanovni... izvinjavam se.

20 P: Vi ste evakuisali, kažete, više od 100 ljudi. Šta je bilo sa ostalim
21 civilima?

22 O: E ovako. Ostali civili, verovatno i pripadnici oružanih snaga, tih

23
24
25
26
27
28
29
30

1 paravojnih formacija Republike Hrvatske su se povlačili u rejonu železničke
2 stanice u...u Škabrnji u pravcu polja i selu Prkos. Povlačili su se, odlazili
3 su, povlačili se izlazili iz sela. Na njih uopšte nije vatra otvarana. Mi smo
4 dobili odmah informaciju da se oni povlače ali nikakva artiljerijska i bilo koja
5 druga vatra nije otvarana na njih. I tu nije nika...nikakvih žrtava bilo niti je
6 nađeno leševa kasnije. Znači, oni su sasvim mogli...mogli bezbedno da se povuku,
7 izvuku, iziđu iz tog sela.

8 P: Kada ste to popodne ili rano večer 18.11.1991. godine došli u
9 Škabrnju, da li ste videli da li je bilo nekih žrtava?

10 O: Ja sam vidio, sad ne mogu se setiti, dve ili tri žrtve vo...vojnih
11 obveznika, vojnika jer su imali uprtače na sebi. Doduše, neke šarene uniforme,
12 radne i šarene, znači maskirne koji su bili ležali pored...pored glavnog puta
13 prema centru Škabrnje.

14 P: Ti ljudi sa tim uniformama, sa oprtačima, kome su pripadali?

15 O: Oružanim formacijama paravojne te jedinice u Škabrnji.

16 P: Hvala. Rekli ste da je pokret jedinica JNA iz njihove baze ka
17 Škabrnji počeo...

18 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Milovančević, molim Vas
19 mikrofona.

20 G. MILOVANČEVIĆ:

21 P: Rekli ste da je pokret jedinica JNA ka Škabrnji počeo u sedam ujutro.
22 Da li je pre ulaska jedinica JNA u Škabrnju otvarana artiljerijska vatra na
23 Škabrnju?

24 O: Nije...nije niti puščana, kamoli... niti metak nije ispaljen. Ne.

25

26

27

28

29

30

1 Apsolutno ne. Pa nije... pa... jer je akcija cela imala sasvim drugačiji ovaj
2 cilj. Imala je mirnodopski cilj. Mislim, u smislu da se mirno reši problem.

3 P: U vezi s ovim pitanjem o artiljerijskim jedinicama, znate li koliko
4 je tih artiljerijskih jedinica bilo i koliko je ljudi bilo u njihovom sastavu?

5 O: Nisam znao kol'ko ima tih oruđa. Mislim, u tom momentu nije bilo puno
6 pošto ni JNA nije planirala da ih angažuje, nije bilo razloga. Ali znam da su
7 upućivane neke haubičke jedinice, mislim da se radi o jednoj ili dve haubice i
8 minobacački vod 120mm kojega je imala JNA. Ja ga nisam imao, taj vod, nikada
9 nisam imao po formaciji.

10 P: Hvala Vam. Da li možete izneti podatak ili makar najbližu procenu
11 ukupnog broja snaga pripadnika JNA koji su učestvovali u ovoj akciji uključujući
12 i tu artiljeriju...

13 O: Artiljeriju?

14 P: Mislim na ukupne snage.

15 O: Ako...ako je bilo 80-ak ovih u toj koloni, tu negde recimo 80-ak.
16 Možda je još bilo 20-ak, 30-ak eto tih u te dve, tri, /nerazgovijetno/ tih oruđa
17 koja su artiljerijom pratila te snage. Ne znam tačno, ja stvarno nisam bio u
18 tu... nisam raspolagao s tim poda...podacima.

19 P: Da li nam možete reći kolike su... koliko su brojčano bile hrvatske
20 snage u tom trenutku u Škabrnji?

21 O: Mislim da u tom trenutku nisu bile brojčano jake nego su to bile
22 uglavnom one koje su dežurne bile tu noć i to jutro, ali su po formaciji te
23 snage u Škabrnji sve do Nadinske gradine imale pet četa.

24 Jedinica koja je, koja je obezbeđivala sa hrvatske strane ta...ta dva
25 sela, ta tri sela recimo u tom lancu, je imala pet četa. Zvala se Škabrnjski
26 bataljun. Bila je opremljena sa najsavremenijim pješadijskim naoružanjem što smo
27 kasnije utvrdili i svom pratećom formacijskom artiljerijskom protuoklopnom i
28 drugom opremom. To je bila opremljena jedinica.

29

30

1 P: Kada kažete da je tako bila opremljena, šta to znači konkretno? Šta
2 je streljačko naoružanje, a šta je druga ova oprema? Možete li nam ilustrovati?

3 O: Pa streljačko naoružanje su automatske puške, pištolji, snajperi, sve
4 do kalibra 12.7mm. Iznad tog kalibra je artiljerija. Znači, minobacači 82mm, 120
5 je artiljerija, protuoklopna sredstva. Mi smo imali tamo ručne bacače, oni su
6 imali Maljutke, našli smo Maljutke i sve ostalo.

7 P: Oprostite, kažete: našli smo Maljutke. Gde ste ih našli i šta su to
8 Maljutke?

9 O: Slušajte, ja sam se možda sad pogre... Ja ih nisam našao je l' ih
10 nisam ja ni tražio, ali našle su snage JNA koje su to iznele u garnizon JNA u
11 Benkovcu gde sam ja to video svojim očima. Ja mislim na srpske snage kojima sam
12 i ja pripadao, je l', zato kažem "našli smo".

13 P: Šta su Maljutke?

14 O: Protiv-oklopne rakete. Protiv-oklopne rakete ruskog porekla, a u
15 stvari mi smo ih proizvodili. JNA, odnosno Jugoslavija.

16 P: Hvala.

17 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Izvinite, kako se to piše? Jer
18 izostalo je u transkriptu.

19 G. MILOVANČEVIĆ: Ma-ljut-ka. "L, J" - kao "LJ". Ma-ljut-ka.

20 SVJEDOK: To je pseudonim, nadimak za to protu -

21 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Hvala Vam.

22 P: Rekli ste da je Vaš zadatak kao Teritorijalne odbrane bio da budete
23 sa strane na poziciji...

24 O: Pa, hvala Bogu prema -

25 P: Molim Vas, oprostite.

26 O: Izvinjavam se.

27 P: Neće prevodioci moći da rade posao uopšte, a oni već rade ceo dan.

28

29

30

1 Dakle, kažete bili ste u Biljanima Donjim sa svojim ljudima iz
2 Teritorijalne odbrane. Njih 25 do 30. Kada dolazi do uključivanja Vaših ljudi u
3 tu akciju u Škabrnji? Kažete naši ljudi i vozila su izvlačili civilno
4 stanovništvo, kada do toga dolazi?

5 O: Ma tek... ja sam odvezio ljude kad su nastale prve žrtve, prva
6 ranjavanja, prvi civili, kad su rekli ovi: "Imamo civile neke šta ćemo sa
7 njima". Vojska, JNA nije bila pripremljena na tako nešto jer nisu ni planirali
8 tako nešto. A ja sam imao to, taj kombi, volkswagenov kombi, imao sam dva, tri
9 ta sanitet... dvoje, tri ljudi u sanitetu. Imao sam taj mali minibus koji je
10 pripadao jednom preduzeću trgovačkom u Benkovcu, nekih dvadesetak sedišta. I ja
11 sam odma naredio da se pruži pomoć i evakuše to stanovništvo i da ne bi bilo
12 izloženo, ne daj Bože, nekim stradanjima.

13 P: Hvala Vam. Pitao sam Vas o sastavu jedinica koje su učestvovala u
14 ovoj akciji. Da li je u njoj bilo pripadnika policije, milicije SAO Krajine?

15 O: Milicija je dobila zadatak, sasvim redovan zadatak, milicija SAO
16 Krajine. Ona je dobila zadatak da vrši kontrolu saobraćaja u tom rejonu,
17 redovnu, možda pojačanu u smislu ako je potrebno da se pojača, da zajedno sa TO
18 radi na održavanju javnog reda i mira znači u tim selima i da eventualno ako se
19 pojavi neki slobodni strelci, kad bi što bi se reklo mislim bilo šta drugo što
20 bi moglo da remeti situaciju sa bilo koje strane, da preduzme one redovne mere
21 policijske koje inače policija treba da obavlja. Ništa drugo.

22 P: Hvala Vam. Ti zadaci za miliciju, kada su saopšteni, ko ih je
23 saopštio i kome su dati? Kojoj konkretno miliciji? Kome je pripadala ta
24 milicija?

25 O: To je milicija Krajine, krajiška milicija, Republike Srpske Krajine,
26 SAO Krajine tada.

27 P: Oprostite, mislio sam na koje mesto?

28
29
30

1 G. MILOVANČEVIĆ: Oprostite, časni sudija. Izvolite.

2 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da li ste dobili odgovor na svoje
3 pitanje, gospodine Milovančeviću? Vi ste pitali: "Ja sam Vas pitao o sastavu
4 jedinica koje su učestvovale u akciji. Da li su među njima bili i pripadnici
5 policije SAO Krajine?"

6 Nisam siguran da je ono što je nakon toga usledilo da je predstavljalo
7 odgovor na pitanje.

8 G. MILOVANČEVIĆ: To pitanje je pokrenuto dalje, časni sudija Moloto.

9 SVJEDOK: U direk... u direktnom angažovanju ne. Znači, direktno ne.
10 Isključivo ne.

11 G. MILOVANČEVIĆ:

12 P: Dozvolite, molim Vas. Hvala Vam. Taj zadatak koji je saopšten Vama
13 17.11.1991. od strane potpukovnika Bogunovića u večernjim satima, kada je
14 saopšten miliciji i kojim jedinicama, kom gradu, kojoj lokaciji su pripadali?

15 O: To je jedinica milicije, profesionalne milicije koja je Benkovac,
16 stanice javne bezbednosti Benkovac načelniku Bošku Dražiću /sic/ u isto vreme
17 kad sam ja dobio naređenje za sebe, za TO. U isto vreme 17. novembra 1991.

18 P: Da li Vam je poznato koliko milicionera je bilo određeno da izvrši
19 taj zadatak koji je dodeljen i da li su oni išli zajedno sa jedinicom JNA u
20 Škabrnju?

21 O: Ne. Nisu išli sa jedinicom JNA niti su mogli nit su smjeli. Ne bi to
22 JNA dozvolila. Nije imalo razloga zašto. A jedinica policije i nije bila u
23 Škabrnji niti je imala nikakav zadatak u Škabrnji. Njen je zadatak bio da
24 obavlja svoje redovne poslove na teritoriji opštine Benkovac na selima u
25 Škabrnji, do Škabrnje gde sam ja bio.

26

27

28

29

30

1 P: Broj tih ljudi iz stanice milicije u Benkovcu koji su obavljali te
2 zadatke u selima do Škabrnje koliki je bio, da li znate?

3 O: Ne znam ja tačan broj. Po nekoj mojoj proceni ajd 15-ak, 20. Mislim
4 da celokupne /nerazgovijetno/ patrole saobraćajne i patrole
5 javne...one...ovaj... obične milicije koja je brinula o javnom redu i miru.

6 P: Hvala Vam. Rekli ste da ste negde predveče, dakle na kraju dana
7 18.11.1991. kad su prestali sukobi, uveče došli u Škabrnju.

8 O: Jesam.

9 P: Da li nam možete reći kada je ta akcija u Škabrnji i Nadinu završena
10 i šta se dalje dešavalo?

11 O: Akcija je formalno završena 19-og, formalno. A u stvari stvarno je
12 završena 18-og, jer 19-og ja kol'ko sam informisan, nisam više bio tad na
13 terenu, nije bilo nikakvih dejstava 19-og ili je nešto bilo sporadično al' nije
14 bilo žrtava, nije bilo ničeg. Znači, ona je trajala dva dana ali praktično je
15 zadatak izvršen 18-og. Odnosno, odrađena ta akcija, završena akcija, nije
16 zadatak izvršen uopće nego je... pardon, zadatak uopšte nije završen nego je
17 akcija tu zaustavljena.

18 P: Da li Vam je nešto poznato koji su bili gubici na strani JNA, da li
19 je bilo gubitaka na strani Teritorijalne odbrane i koji su gubici bili na
20 hrvatskoj strani?

21 O: Gubici kod JNA, mislim da su bila dva poginula, to je ovaj
22 potpukov... potporučnik i poručnik njegov vojnik. Bilo je nekol'ko ranjenih, što
23 lakše što teže. Ja sad stvarno ne znam. Nek... nije bila neka vel... dvoje,
24 troje, četvero recimo. Kod milicije i Teritorijalne odbrane nije bilo niko. Nisu
25 bili... nisu bili u dejstvima kako da...da se desi išta?

26 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Mikrofon, molim Vas.

27 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, hvala Vam. Izvinite za neuključen mikrofon

28
29
30

1 ali čini mi se da smo već stigli do samog kraja pa bi sada predložio da
2 prekinemo sa današnjim delom pa ćemo nastaviti sutra.

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ne želite da postavite to poslednje
4 pitanje za koje Vam nije bio uključen mikrofon.

5 G. MILOVANČEVIĆ: To je tema kojom ćemo se baviti i u nastavku sutra pa
6 ne moramo sada počinjati. Hvala Vam.

7 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam. U redu. Time završavamo
8 rad danas i nastavljamo sutra u devet časova u istoj sudnici.

9 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prijevod] Molim ustanite.

10 ... Sjednica završena u 13.45h.

11 Nastavak zakazan za petak,

12 27.10.2006. u 9.00h.

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30